

## Raadsvoorstel



Onderwerp **Financiële Verordening gemeente Groningen**

Registratienr. 7161425 Steller/telnr. Nico Werkman / 7680 Bijlagen 1

---

Classificatie  Openbaar  
 Vertrouwelijk

Portefeuillehouder Schroor Raadscommissie F&V

---

### Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. een stelselwijziging op de waarderingsgrondslag voor het startmoment van afschrijven en de waarderingsgrondslag voor restwaarde vast te stellen en deze stelselwijziging met terugwerkende kracht in werking te laten treden vanaf 1 januari 2018 en te laten gelden vanaf het begrotingsjaar 2018;
- II. de Financiële Verordening gemeente Groningen 2018 vast te stellen;
- III. deze verordening in werking te laten treden vanaf 1 januari 2018, met uitzondering van artikel 13, lid 1c. Dit lid treedt in werking per de datum van de vaststelling van deze verordening;
- IV. dit besluit bekend te maken via de gemeenschappelijke voorziening overheidspublicaties;
- V. de Financiële Verordening gemeente Groningen 2017 in te trekken;
- VI. het genomen besluit vanwege het financieel toezicht op grond van artikel 21 Wet algemene regels herindeling voor te leggen ter afstemming aan de gemeenten Haren en Ten Boer en ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten;
- VII. het genomen besluit na goedkeuring door Gedeputeerde Staten in uitvoering te brengen.

---

### Samenvatting

Met de Financiële Verordening geeft de raad uitgangspunten voor het financiële beleid, de financiële organisatie en het financiële beheer van de gemeente, waaronder ook regels voor waardering en afschrijving van activa.

In december 2017 stelde uw raad een nieuwe Financiële verordening vast. Als gevolg van een door de commissie BBV op 20 december 2017 gepubliceerde notitie over 'Materiele vaste activa' moeten hierin enkele wijzigingen worden doorgevoerd. Daarnaast zijn er vanuit onze eigen organisatie nog enkele wenselijke aanpassingen.

Het gaat hierbij op hoofdlijnen om de volgende onderwerpen: startmoment van afschrijving op nieuwe investeringen, aanpassingen in de systematiek van het hanteren van restwaarden, vaststelling van indeling vastgoed, het schrappen van de minimale levensduur van 4 jaar voor activering en het activeren van rente op investeringsprojecten voor gebouwen en parkeergarages. De lijn die gekozen is voor de restwaarde-systematiek is met onze huisaccountant afgestemd. Uit praktische overwegingen bieden wij u een nieuwe verordening aan, genaamd 'Financiële verordening 2018'.

Veel zaken zijn vanuit de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten verplicht voorgeschreven. Omwille van efficiency maken deze verplichtingen, waarin de raad toch geen keuzevrijheid heeft, geen onderdeel uit van de Financiële Verordening.

B&W-besluit d.d.: 2 oktober 2018

## Vervolg voorgesteld raadsbesluit

In de begroting 2018 is een stelpost opgenomen van 1,2 miljoen euro als gevolg van invoering restwaarde op vastgoed met een maatschappelijke functie. In december jl. is naar de raad toe aangegeven hierover nader onderzoek te doen en de raad voor de zomer 2018 de uitkomst daarvan aan te bieden. De uitwerking hiervan heeft meer tijd gevegd dan verwacht, waardoor wij u nu pas de uitkomst aanbieden. Dit leidt, zoals toen al vermeld werd, tot een aanpassing in de Financiële verordening.

## Aanleiding en doel

---

Het doel van de wettelijk voorgeschreven Financiële verordening is het vastleggen van de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie overeenkomstig artikel 212 van de Gemeentewet. Als gevolg van een door de commissie BBV op 20 december 2017 gepubliceerde notitie over 'Materiele vaste activa' moeten hierin enkele wijzigingen worden doorgevoerd. Daarnaast zijn er vanuit onze eigen organisatie nog enkele wenselijke aanpassingen.

De wijzigingen zijn:

1. startmoment van afschrijving op nieuwe investeringen;
2. restwaarde op vastgoed integraal doorvoeren;
3. toevoeging bijdragen naar beklemde reserves aan nota 'Een integraal afwegingsmoment';
4. vervallen vierjaarstermijn voor activering;
5. rente op investeringsprojecten voor gebouwen en parkeergarages;
6. toevoeging afschrijvingstermijn voor tablets en smartphones aan bijlage 1 Afschrijvingstermijnen;
7. toevoeging lease aan bijlage 1 Afschrijvingstermijnen;
8. toevoeging houten hulplokalen aan bijlage 1 Afschrijvingstermijn;
9. vervallen afschrijvingstermijnen activa als gevolg van integraal doorvoeren registratie onderhoud.

Gezien de hoeveelheid aanpassingen/aanvullingen en de overzichtelijkheid is er voor gekozen geen wijzigingsvoorstel te maken, maar u een voorstel tot integrale herziening aan te bieden. Daarbij wordt de 'oude' verordening ingetrokken en vervangen door een 'nieuwe', waarin eerder vastgestelde uitgangspunten en afspraken zijn opgenomen. Het doel is dat de Financiële Verordening is bijgewerkt met de meest recente ontwikkelingen.

De nieuwe verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2018 met uitzondering van artikel 13, lid 1c. Dit lid wordt van kracht per de datum van de vaststelling van deze verordening (31 oktober 2018), omdat daarna wordt voorkomen dat besluiten voor kredietverstrekking, die in 2018 zijn genomen voor de vaststelling van deze verordening, moeten worden herzien.

## Kader

---

Artikel 212 van de Gemeentewet verplicht iedere gemeente een verordening te hebben, waarin de raad uitgangspunten vaststelt voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie, waaronder de regels voor waardering en afschrijving van activa. De verordening heet ook wel de Financiële Verordening. De vigerende Financiële Verordening gemeente Groningen is vastgesteld in december 2017 en de laatste keer gewijzigd bij raadsbesluit van 18 april 2018, nr. 6b. Ook wijzigingen van de verordening stelt uw raad vast.



## Argumenten en afwegingen

---

Onderstaand lichten we de aanpassingen ten opzichte van de vigerende verordening nader toe.

### 1. Startmoment van afschrijving op nieuwe investeringen

#### **Aanpassing startmoment van afschrijving**

In Groningen wordt momenteel gestart met afschrijven op de 1<sup>e</sup> van de maand na het gereedkomen c.q. de aanschaf van de investering. Deze startdatum is op grond van de notitie Materiële vaste activa (december 2017) van de commissie BBV niet meer toegestaan.

Onder investeringen wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. De investeringen (een actief) worden op de balans verantwoord. De lasten voortvloeiende uit de investeringen, zoals onderhoud, afschrijvingen, toegerekende rente, verzekeringen, behoren tot de jaarlijkse exploitatielasten.

Het meerjarig nut van een investering komt tot uitdrukking door telkens een gedeelte van de waarde van het actief ten laste te brengen van het resultaat. Hiermee worden de kosten gemeoid met de aanschaf of het vervaardigen van het actief verdeeld over de jaren waarin het actief wordt gebruikt.

In de financiële verordening legt de gemeente vast welke regels en criteria het hanteert bij het (al dan niet) activeren van activa. Eén van deze regels betreft het moment van beginnen met afschrijven. Door de gewijzigde regelgeving moet de financiële verordening van de gemeente Groningen op dit punt worden aangepast (waarbij de wijziging geldt vanaf het jaar 2018). Dit betreft een stelselwijziging waarbij de (rest)boekwaarde op het moment van aanpassing niet wordt herrekend.

Een kenmerk van de huidige systematiek in Groningen is dat deze per definitie leidt tot vrijval in een jaar. In de begroting worden de kapitaallasten (rente en afschrijving) meegenomen voor een heel jaar (op basis van het voorzichtigheidsprincipe). In de werkelijkheid starten de kapitaallasten pas op de 1<sup>e</sup> van de maand na gereedkoming c.q. de aanschaf van een investering.

Voor het moment van beginnen met afschrijven is de gemeente, binnen de regels van het BBV, vrij in haar keuze. Maar er kan slechts voor één mogelijkheid worden gekozen. De gekozen mogelijkheid wordt toegepast op alle kapitaalgoederen die gereed komen/verworven worden. Uit de volgende mogelijkheden kan worden gekozen:

1. vanaf het begin van het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een volledig jaar afschrijving), of
2. medio het begrotingsjaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een half jaar afschrijving), of
3. vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt / verworven wordt.

Per keuzemogelijkheid is gekeken naar de voor- en nadelen en is in beeld gebracht wat de financiële consequenties zijn. Daarnaast heeft een inventarisatie plaatsgevonden bij enkele andere grote gemeenten naar de door hen gehanteerde systematiek. De uitkomsten hiervan staan weergegeven in bijlage 1.

#### **Rente effecten**

De wijziging van de ingangsdatum van afschrijven heeft geen gevolgen voor de systematiek van de rentetoe rekening aan investeringen: aan investeringsprojecten wordt rente toegerekend op basis van de stand van de investeringen per maand en aan geactiveerde aanschaffingen wordt vanaf de 1<sup>e</sup> dag van de maand volgend op de maand van aanschaffing de rente toegerekend.

Het starten met afschrijven op 1 januari volgend op het moment waarop de investering gereed komt c.q. wordt verworven leidt er toe dat in het jaar van gereedkoming c.q. aanschaf niet wordt afgeschreven op de investering. Hierdoor valt de rentetoe rekening in dit betreffende jaar aan de investering een fractie hoger uit dan in de oude situatie. Ter illustratie, op een investering van 10 miljoen euro die halverwege het jaar gereed komt met een afschrijvingstermijn van 20 jaar valt de rentelast<sup>1</sup> in het eerste jaar € 12.500,- hoger uit.

### 2 Restwaarde op vastgoed integraal doorvoeren

---

<sup>1</sup> Gebaseerd op het bij de begroting 2018 bepaalde renteomslag percentage van 2,0%



### **Inleiding**

Het hanteren van restwaarde geeft een realistischer weergave van de daadwerkelijke waarde van vaste activa dan afschrijven tot nul. Panden hebben over het algemeen nog wel een waarde. Voor kernvastgoed, parkeergarages en enkele uitzonderingen wordt al langer een restwaarde gehanteerd. Vanuit de gedachte om een integraal en volledig activeringsbeleid te hanteren voor het vastgoed is gekeken hoe de invoering van restwaardes voor het gehele vastgoed gehanteerd kan worden.

In de begroting 2018 is rekening gehouden met een verlaging van de jaarlijkse kapitaallasten van 1,2 miljoen euro als gevolg van invoering van restwaarde op vastgoed met een maatschappelijke functie.

### **Kader en uitgangspunten**

De BBV geeft de mogelijkheid om restwaarde toe te passen. De restwaarde dient reëel en per actief te worden geschat en het hanteren van een vast percentage voor het totale vastgoed doet onvoldoende recht aan de individuele kenmerken van het vastgoed. Er dient één systematiek voor het gehele vastgoed te worden gehanteerd. Dus zowel voor vastgoed met een maatschappelijke als economische functie. Ook voor dit onderdeel betreft het een stelselwijziging waarbij de (rest)boekwaarde op het moment van aanpassing niet wordt herkend.

### **Proces en onderbouwing**

Voor het onderbouwen van de restwaarde is gebruik gemaakt van een landelijk bouwkostenkompas en heeft afstemming met onze accountant (PWC) plaatsgevonden over de toepassing en invoering van restwaarde voor het vastgoed. Deze methode houdt in om restwaarde toe te kennen aan ruwbouw en fundering van het vastgoed en het geheel van het gebouw inclusief installaties af te schrijven over de resterende levensduur van het pand tot de onderbouwde restwaarde. Hierbij worden de panden opgedeeld in (sub)clusters die homogeen zijn. Per (sub)cluster wordt een restwaarde berekend en wordt consistent toegepast voor hetzelfde activacluster en consistent in de tijd.

Om te komen tot de restwaarde voor panden die in stand worden gehouden wordt vervolgens de sloopkostencomponent berekend. Ook hiervoor wordt voor het bestaand bezit gebruik gemaakt van de kengetallen uit het bouwkostenkompas. Aan de hand van sloop kengetallen en het bruto vloeroppervlakte (BVO) van de panden worden de potentiële sloopkosten becijferd en in minder gebracht op de restwaarde van fundering en ruwbouw.

### **Onderhoudsvoorziening**

Bij het integraal doorvoeren van restwaarde op vastgoed zal ook de registratie van het onderhoud van het vastgoed integraal op éénduidige wijze worden doorgevoerd. Groot/planmatig onderhoud op het vastgoed loopt via de onderhoudsvoorziening en klein/regulier onderhoud via de exploitatie. Via de onderhoudsvoorziening kunnen de kosten van toekomstig groot onderhoud gelijkmatig gespreid worden in de tijd. Door het samenvoegen van de verschillende soorten activa (installaties etc.) wordt de afschrijving lager, omdat alles op de afschrijvingstermijn van het gebouw als geheel gaat. Een deel van deze vrijval moet worden toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening, aangezien nu een groter deel van het onderhoud via de onderhoudsvoorziening gaat lopen. Hierdoor zal er een structureel hogere dotatie aan de voorziening nodig zijn. Hier staan structureel lagere kapitaallasten tegenover.

Er zal een correctie moeten plaatsvinden van de eerder gedane investeringen. Deze correctie staat los van de invoering van restwaarde. Denk hierbij aan installaties die eigenlijk in het MJOP (Meerjarig onderhoudsplan) incidenteel aangeschaft hadden moeten worden, maar als investering opgenomen is. De correctie zit in het omzetten van de kapitaallast naar een incidentele last en de boekhouding daarop aanpassen. Er zijn volledige MJOP's nodig over 40 tot 50 jaar. Deze MJOP's moeten worden geïndexeerd om rekening te houden met prijsstijgingen. Per saldo heeft deze methode effect op de huidige voorziening groot onderhoud, aangezien we momenteel niet volledig de voorzieningen methodiek toepassen. We zijn momenteel bezig om deze MJOP's en dus de voorzieningen volledig te krijgen. Bij de jaarrekening 2018 zal het financieel effect hieruit bekend zijn.

### **Uitzonderingen**

Er zijn enkele objecten die afwijken door bijvoorbeeld de bouw van het pand zelf, toekomstplannen met het gebouw (bijv. sloop die al bekend is) of door diverse verbouwingen in het pand. Deze objecten worden afzonderlijk bekeken in hoeverre ze afwijken van het betreffende (sub)cluster en hiervoor wordt afzonderlijk een restwaarde bepaald. Momenteel wordt bekeken welke panden dit betreft en welke restwaarde deze panden hebben. Bij de jaarrekening 2018 zal het eventuele financieel effect hieruit bekend zijn.

Panden met een bedrijfseconomische functie worden meegenomen in het totaal, maar er wordt voornamelijk restwaarde van nul aan toegekend aangezien er wordt verondersteld dat het de intentie is om deze objecten



te verkopen. Daar waar verkoop niet van toepassing zal worden gekeken naar de restwaarde van het object.

### **Gevolgen**

Het gevolg is dat er minder zal worden afgeschreven door de restwaarde en de veelal langere afschrijvingsperiode van de installaties. Daar staat tegenover dat de voorziening groot onderhoud toereikend moet zijn (en dus gevoed moet worden) om ook de vervangingen van installaties te bekostigen.

Per saldo is de indicatie dat verlaging van de kapitaallasten van 1,2 miljoen euro kan worden gerealiseerd als gevolg van het integraal invoeren van restwaarde op vastgoed. Dit bedrag is conform de taakstelling die in begroting 2018 is opgenomen en vastgesteld. In de begroting is het financiële gevolg hiervan verrekend met de algemene middelen. Er is geen sprake van verrekening met programma's of bestemmingsreserves als gevolg van de bestaande afspraken over bijzondere resultaten. De aanpassing van de systematiek wordt doorgevoerd op de begroting en heeft geen invloed op de bestedingsruimte binnen de huidige programma's.

Bij de bepaling van het lagere bedrag aan kapitaallasten is rekening gehouden met een dotatie op de onderhoudsvoorziening. Alle onderhoudsvoorzieningen zullen nog tot op detail beoordeeld moeten worden om de juiste hoogte te bepalen in 2018. De financiële effecten hiervan zullen bij de jaarrekening 2018 duidelijk worden. De doorrekening naar latere jaren levert per jaar een iets lager effect op doordat minder wordt afgelost. Als de boekwaarde van het object de restwaarde heeft bereikt dan blijft de rente structureel doorlopen.

Een afzonderlijk onderdeel binnen vastgoed vormen de parkeergarages. Toepassing van de bouwkostenkompas geeft een veel te hoge restwaarde in relatie tot een gebruikelijke marktwaarde. In verband met het voorzichtigheidsprincipe en na overleg met PWC is besloten om een andere methode van berekening te hanteren als correctie op de uitkomst van doorrekening bouwkostenkompas. Hierbij wordt o.a. gekeken naar de cashflow die de parkeergarages genereren. Dit vergt nog enig uitzoekwerk, waardoor we in deze opzet de het huidig gehanteerde restwaarde ongewijzigd laten.

Bij kernvastgoed wordt de huidig gehanteerde restwaarde aangepast naar de restwaarde conform het bouwkostenkompas. Dit leidt tot een lagere restwaarde waardoor jaarlijks hogere afschrijvingslasten ontstaan bij het kernvastgoed.

### **Huidig eigendom versus nieuwe toekomstige eigendommen**

Bovenstaande lijn is de algemene lijn en wordt gebruikt om voor de huidige portefeuille de restwaarde te bepalen. Er zijn recent nieuwe objecten in ontwikkeling waar bij de dekking al rekening is gehouden met restwaarde. Dit betreft o.a. MFA de Wijert, Het Forum, revitalisering Stadhuis en Sportcentrum Europapark. Bij deze objecten en de nieuwbouw of aankoop vanaf 1 januari 2018 zal de restwaarde specifiek per pand worden bepaald. In basis zal dit op basis van de waarde van de fundering en ruwbouw worden uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de sloopkosten in de toekomst (tegen huidig prijspeil).

### **Risico's en onzekerheden**

- De uitkomst van het onderzoek naar restwaarde van de parkeergarages kan nog een ander financieel effect geven dan de huidig gehanteerde restwaarde.
- Het bepalen van de sloopkosten zal nog nader beoordeeld moeten worden en eventueel verder verfijnd moeten worden.
- Alle huidige onderhoudsvoorzieningen worden nader bekeken op de juiste hoogte hiervan. Hierbij wordt tevens beoordeeld of investeringen uit het verleden onderdeel uitmaken van de 'hoofdinvestering', waardoor de afschrijvingstermijnen kunnen wijzigen.
- Van belang is te onderkennen dat de huidige registratie van activa nog niet éénduidig is toegepast. Door opschonen van de administratie kunnen er ook effecten ontstaan.

Op bovenstaande risico's en onzekerheden zijn acties in gang gezet. Bij de opmaak van de jaarrekening 2018 zullen de effecten hiervan zichtbaar worden.

### **3 Toevoeging bijdragen naar bekleemde reserves aan nota 'Een integraal afwegingsmoment' (artikel 12, lid 1g)**

Voorgesteld wordt dit lid aan de Financiële Verordening toe te voegen. Eigen middelen mogen met ingang van 2017 in geen enkel geval meer in mindering op investeringen worden gebracht. Investeringen worden



bruto, dat wil zeggen voor het totaal van de investeringsuitgaven onder aftrek van directe bijdragen van derden hierin, geactiveerd. Ter dekking van de kapitaallasten op deze investeringen kan een bekleemde reserve worden ingesteld.

#### **4. Vervallen vierjaarstermijn voor activering (artikel 13, lid 1b)**

In de huidige financiële verordening is over het activeren het volgende opgenomen: 'Activa worden alleen geactiveerd bij een verwachte levensduur van minimaal 4 jaar én een aanschafwaarde boven € 10.000,-'. Deze bepaling -en vooral de combinatie hierin van 2 voorwaarden- werkt knellend. Onbedoeld moeten op grond van deze bepaling investeringen ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dit speelt bijvoorbeeld bij investeringen in telefonie waarbij de gebruiksduur op een lager aantal jaren dan de eis van minimaal 4 jaar voor het activeren is vastgesteld. Hoewel de investering naar aard geactiveerd zou moeten worden, is activering op basis van de minimale levensduur niet toegestaan. De voorwaarde voor een minimale levensduur is daarom nu niet meer opgenomen. Overigens is in de notitie Materiele vaste activa van de commissie BBV geadviseerd bij het omvangscriterium van 1 voorwaarde -en dan bij voorkeur van een minimumbedrag- uit te gaan.

In de uitwerking die nu is gemaakt staat centraal dat investeringen altijd worden geactiveerd als hier een investeringskrediet aan ten grondslag ligt. Het minimumbedrag van de investering is alleen relevant bij aanschaffing van zaken met een meerjarig nut waaraan geen investeringskrediet ten grondslag ligt. In het kader van de beperking van de administratieve lasten geldt hierbij dat alleen bij een (individuele) aanschafwaarde van meer dan € 10.000,- activering plaatsvindt.

#### **5. Rente op investeringsprojecten voor gebouwen en parkeergarages (artikel 13, lid 1c)**

In de financiële verordening is nu geen bepaling opgenomen over hoe met bouwrente wordt omgegaan. Afhankelijk van de wijze waarop dit in de kredietverstrekking voor een project is verwerkt, wordt de bouwrente al dan niet geactiveerd. Met de nieuwe bepaling wordt een stelregel geïntroduceerd over hoe in (voorgenomen) bouwprojecten met rente wordt omgegaan. Het principe is dat rente alleen wordt geactiveerd wanneer voor vervolgcacties inzicht in de totale investering, dus inclusief de rente tijdens de bouw, nodig is. Dit is bijvoorbeeld nodig wanneer een kostprijsdekkend huurbedrag moet worden berekend.

#### **6. Toevoeging tablets en smartphones aan bijlage 1 Afschrijvingstermijnen**

Op 5 juli 2015 hebben wij de afschrijvingstermijn voor tablets en smartphones vastgesteld op 2 jaar. Verwerking hiervan in het overzicht van afschrijvingstermijnen was op dat moment niet mogelijk, daar niet aan alle criteria voor activering van investeringen werd voldaan. Een van de criteria in de destijds geldende Financiële Verordening was een minimale afschrijvingsduur van 3 jaar. In de nieuwe financiële verordening is het criterium voor een minimale afschrijvingsduur niet meer opgenomen. Om deze reden is de afschrijvingstermijn voor deze investeringen nu in de Bijlage 1 Afschrijvingstermijnen opgenomen.

#### **7. Toevoeging lease aan bijlage 1 Afschrijvingstermijnen**

Naast personen- en bestelauto's die binnen de eigen organisatie worden gebruikt zijn er ook die aan derdenbedrijven worden geleased. De auto's hebben dezelfde afschrijvingstermijn, de leaseovereenkomsten hebben een kortere looptijd. Voor het onderscheid in de administratie is het gewenst de categorieën afzonderlijk te benoemen.

#### **8. Toevoeging lease aan bijlage 1 Afschrijvingstermijnen**

Bij een eerdere herziening van de Financiële Verordening is bijlage I opgeschoond: zo zijn investeringen in ambulances, brandweermaterieel, leer- en hulpmiddelen en houten hulplokalen geschrapt. Naar nu blijkt, is het in de praktijk toch noodzakelijk de houten hulplokalen (afschrijfstermijn 15 jaar) weer aan deze lijst toe te voegen.



## **9. Vervallen afschrijvingstermijnen activa als gevolg van integraal doorvoeren registratie onderhoud**

Als gevolg van het integraal doorvoeren van één systematiek voor onderhoud op vastgoed vervalt een aantal activa met afschrijvingstermijnen. Dit betreffen gebouwgebonden activa (installaties, e.d.) die onder groot/planmatig onderhoud vallen en via de onderhoudsvoorziening gaan lopen.

### **Overgangsbepaling (artikel 28a)**

Om te voorkomen dat besluiten voor kredietverstrekking die in 2018 zijn genomen voor de vaststelling van deze verordening moeten worden herzien, wordt een overgangsbepaling in artikel 28a toegevoegd.

### **Maatschappelijk draagvlak en participatie**

---

Niet van toepassing.

### **Financiële consequenties**

---

De wijziging van het startmoment van afschrijven leidt in 2018 tot vrijval van afschrijvingslasten van nieuwe investeringen die in 2018 plaatsvinden. Deze vrijval wordt verwerkt in het jaarrekeningresultaat 2018, waarbij dan ook de eventuele verrekening met bestemmingsreserves wordt verwerkt die volgt uit de afspraken die de raad eerder heeft gemaakt over bijzondere resultaten (bijvoorbeeld via de nota 'Eén integraal afwegingsmoment', zie voorstel nr. 6108694) en de voorzieningen voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing. De omvang van de uiteindelijke vrijval in 2018 aan de algemene middelen wordt duidelijk na deze verrekening bij de jaarrekening 2018.

Het integraal invoeren van restwaarde op de gehele vastgoed portefeuille leidt ook tot lagere afschrijvingslasten. Hiervoor is al 1,2 miljoen euro in de begroting 2018 opgenomen. De financiële gevolgen hiervan zijn verrekend met de algemene middelen. De omvang van de uiteindelijke vrijval in 2018 aan de algemene middelen wordt duidelijk na deze verrekening bij de jaarrekening 2018. Er is geen sprake van verrekening met programma's of bestemmingsreserves als gevolg van de bestaande afspraken over bijzondere resultaten. De aanpassing van de systematiek wordt doorgevoerd op de begroting en heeft geen invloed op de bestedingsruimte binnen de huidige programma's.

Lagere kapitaallasten kunnen ook onderdeel zijn van de tarieven. Hierdoor zullen deze tarieven omlaag gaan en minder opbrengst genereren. Het verwachte weglekeffect naar de tarieven is beperkt bij van het doorvoeren van restwaarde.

De effecten voor 2019 en verder worden meegenomen bij de voorbereiding op de begroting 2019.

### **Overige consequenties**

---

Geen.

### **Vervolg**

---

Nadat uw raad de nieuwe verordening heeft vastgesteld, worden deze naar het college van gedeputeerde staten verzonden. De vaststelling van de nieuwe Financiële Verordening betreft een aanpassing in de regelgeving omtrent de financiële systematiek en is daarmee onderhevig aan de Wet algemene regels herindeling (ARHI). Ook moet de nieuwe verordening worden gepubliceerd.

Met vriendelijke groet,  
burgemeester en wethouders van Groningen,



de burgemeester,  
Peter den Oudsten



de secretaris,  
Peter Teesink



## Bijlage 1

### Voor- en nadelen per mogelijkheid

#### 1. Start aan het begin van het jaar van investering

Bij de eerste mogelijkheid begint de afschrijving direct aan het begin van het jaar waarin de investering gereed komt c.q. wordt verworven. Ten opzichte van de huidige werkwijze in Groningen heeft deze mogelijkheid de minste financiële consequenties op de begroting. Dit komt doordat in Groningen op begrotingsbasis al wordt gerekend met de volledige kapitaallast van een investering per 1 januari van het jaar. Doordat de afschrijvingslasten (na verwerving c.q. gereedkoming van de investering) ook direct aan het begin van het jaar aanvangen ontstaat er (vrijwel) geen vrijval van kapitaallasten. Een nadeel van deze methode is dat direct per 1 januari wordt begonnen met afschrijven op een investering terwijl de investering (en het nut dat deze investering oplevert) pas gedurende het jaar plaatsvindt. De lasten worden voor een heel jaar verantwoord terwijl de investering pas gedurende het jaar daadwerkelijk nut oplevert. Indien een investering uitloopt en doorschuift naar een volgend jaar valt de begrote kapitaallast voor een volledig jaar vrij. Aan het eind van het jaar is definitief duidelijk welke investeringen uitlopen en ontstaat een volledig beeld van de daarbij behorende vrijval. Om gedurende het jaar inzicht te krijgen in de verwachte vrijval zijn administratieve handelingen en inschattingen nodig.

#### 2. Start halverwege het jaar van de investering

Bij deze mogelijkheid begint de afschrijving halverwege het jaar waarin de investering gereed komt c.q. wordt verworven. Deze optie gaat uit van de theoretische veronderstelling dat gemiddeld genomen alle investeringen van een gemeente halverwege het jaar gereed komen en dat hiermee de kapitaallasten voor het eerste jaar het zuiverst worden verantwoord. In de praktijk blijkt deze veronderstelling in ieder geval niet voor alle kapitaalgoederen te gelden, zo worden de investeringen in sportvelden afgestemd op het nieuwe schooljaar (gereed in september) en ook bij riolering blijkt de gemiddelde maand van gereedkoming later in het jaar te zijn (september).

Ten aanzien van vrijval geldt dezelfde situatie als bij de eerste mogelijkheid, aan het eind van het jaar is definitief duidelijk welke investeringen uitlopen en ontstaat definitief inzicht in de daarbij behorende vrijval (in dit geval een half jaar aan kapitaallasten). Om gedurende het jaar inzicht te krijgen in de verwachte vrijval zijn administratieve handelingen en inschattingen nodig. Daarnaast moet zowel in de begroting als in de realisatie er rekening mee worden gehouden dat in het eerste jaar wordt gerekend met een half jaar aan kapitaallasten en vervolgens met een heel jaar aan kapitaallasten.

#### 3. Start aan het begin van het jaar volgend op de investering

Bij deze methode wordt pas begonnen met afschrijven op een investering nadat de investering daadwerkelijk heeft plaatsgevonden en de gemeente daadwerkelijk nut heeft van de investering. Indien investeringen uitlopen en doorschuiven naar een volgend jaar is de vrijval direct aan het begin van het nieuwe jaar bekend. Bij deze mogelijkheid is direct aan het begin van het jaar zicht op de aansluiting tussen de begrote en werkelijke afschrijvingslasten voor dat betreffende jaar en is de vrijval in het eerste begrotingsjaar beperkt. De administratieve handelingen om informatie te genereren zijn bij deze methode het beperktst.

Deze mogelijkheid leidt tot de grootste financiële afwijking ten opzichte van de begroting 2018 doordat de afschrijvingslasten van alle nieuwe investeringen in 2018 één jaar opschuiven.

### Effect op tarief gerelateerde producten 2018

Voor de drie verschillende mogelijkheden is gekeken naar het effect van het wijzigen van het startmoment van afschrijven op tarief gerelateerde producten. De meest omvangrijke tarief gerelateerde producten waar deze wijziging invloed op kan hebben betreffen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing (bij de overige tarieven spelen de kapitaallasten een kleine rol in de hoogte van het tarief of is er geen directe relatie tussen de hoogte van het tarief en de hoogte van kapitaallasten). Uit de begroting 2018 blijkt dat in totaal met ongeveer 22 miljoen euro aan nieuwe investeringen is gerekend in de tariefberekening voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Voor de investeringen in riolering wordt in het jaar van investeren geen afschrijving begroot. In de begroting wordt in dat jaar alleen rekening gehouden met de rentekosten van de investering. De



afschrijving gaat in met ingang van het volgende jaar (conform de derde mogelijkheid). Hierdoor worden in het riooltarief alleen de lasten opgenomen van de investeringen in riolering die daadwerkelijk hebben plaatsgevonden.

Bij overgang naar de eerste mogelijkheid zou in het riooltarief rekening moeten worden gehouden met een kapitaallast van 500 duizend euro. Ten opzichte van de primitieve begroting 2018 een verhoging van de last met 400 duizend euro. Aangezien er bij riolering sprake is van een gesloten systeem waarbij voor- en nadelen op investeringen worden verrekend met de voorziening 'toekomstige vervanging' ligt het in de lijn de extra kapitaallast van 400 duizend euro ook te verrekenen met deze voorziening. Indien er gekozen wordt voor de tweede mogelijkheid ontstaan dezelfde effecten, alleen halveert het bedrag aan kapitaallasten. Bij de derde mogelijkheid ontstaan er geen verschillen ten opzichte van de huidige situatie.

Bij de afvalstoffenheffing is in de tariefberekening gerekend met de volledige afschrijvingslast van de nieuwe investeringen in 2018 (jaarlijkse afschrijvingslast van circa 250 duizend euro). De eerste mogelijkheid komt overeen met de huidige systematiek in Groningen en leidt daardoor (nagenoeg) niet tot verschillen.

Bij de tweede mogelijkheid valt de helft van de afschrijvingslast vrij in 2018. De tarieven zijn vastgesteld bij de begroting 2018 en worden gedurende het jaar niet meer gewijzigd. In de realisatie 2018 leidt dit tot een voordeel van circa 125 duizend euro. Overdekking op de afvalstoffenheffing wordt verrekend met de voorziening 'Afvalstoffenheffing'. Het voordeel dat ontstaat als gevolg van de keuze voor de tweede mogelijkheid wordt hierdoor uiteindelijk verrekend met de voorziening 'Afvalstoffenheffing'.

Bij de derde mogelijkheid ontstaat dezelfde situatie als bij de tweede mogelijkheid, alleen is er dan sprake van vrijval van de volledige afschrijvingslast (circa 250 duizend euro).

#### **Inventarisatie andere gemeenten**

Uit de inventarisatie bij andere (grote) gemeenten blijkt dat vrijwel alle gemeenten de derde mogelijkheid hanteren<sup>2</sup>. Door deze gemeenten wordt vaak het argument van de administratieve eenvoud van deze optie als argumentatie gegeven. De derde mogelijkheid sluit het beste aan bij de werkwijze van andere gemeenten. Een tweetal gemeenten (Utrecht en Rotterdam) hanteert nog dezelfde systematiek als die momenteel in Groningen wordt gehanteerd.

---

<sup>2</sup> Bij de steekproef is gekeken naar de gemeenten Almere, Amersfoort, Amsterdam, Den Haag, Dordrecht, Utrecht, Rotterdam, Zaanstad, Zoetermeer en Zwolle. Al deze gemeenten (op Utrecht en Rotterdam na) hanteren de derde mogelijkheid.

## FINANCIËLE VERORDENING GEMEENTE GRONINGEN 2018

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

*gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. [datum];*

*gelet op artikel 212 van de Gemeentewet;*

*gezien het advies van de raadscommissie Financiën en Veiligheid;*

**BESLUIT:**

vast te stellen de Financiële verordening gemeente Groningen 2018.

### **Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen**

#### **Artikel 1. Definities**

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Onderdeel: bundeling van organisatie-eenheden met samenhangende taken.
- b. Administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van (onderdelen van) de gemeentelijke organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.
- c. Deelprogramma: onderdeel van een programma bestaande uit een aantal samenhangende beleidsvelden of een enkel beleidsveld.
- d. Beleidsveld: onderdeel van een deelprogramma bestaande uit een aantal samenhangende activiteiten of een enkel activiteit.
- e. BBV: Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- f. Inkoopfunctie: alle activiteiten die moeten worden vervuld om de goederen, diensten en werken die nodig zijn voor het continueren van de bedrijfsvoering te betrekken tegen de meest gunstige voorwaarden.
- g. Kernvastgoed: gebouwen voor de huisvesting van het gemeentelijk apparaat.
- h. GrESCO: Groningse Energie Service Company, een uitvoeringsprogramma dat verantwoordelijk is voor het integraal energiemangement van het gemeentelijke vastgoed en het beheer van het totale energiebudget van de gemeente.
- i. Business case GrESCO: instrument waarmee de financiële haalbaarheid van een energiebesparende maatregel wordt nagegaan door een beschrijving van de maatregel te geven en inzichtelijk te maken wat de investering en de begeleidingskosten zijn en hoe deze kosten worden gedekt binnen de vooraf vastgestelde afschrijvingstermijnen.



## **Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording**

### **Artikel 2. Programma-indeling**

1. De raad stelt bij aanvang van iedere raadsperiode een programma-indeling voor die raadsperiode vast.

### **Artikel 3. Planning en controlcyclus**

1. Het college biedt de raad de jaarstukken aan voor 1 mei.
2. Het college biedt de raad de Voorjaarsbrief aan voor 1 juni.
3. Het college biedt de raad de voortgangsrapportage van het voorjaar op een zodanig tijdstip aan dat deze kan worden betrokken bij het voorjaarsdebat, en het college biedt de voortgangsrapportage van het najaar op een zodanig tijdstip aan dat deze kan worden betrokken bij de begrotingsbehandeling.
4. Het college biedt de raad de ontwerpbegroting met de meerjarenraming aan voor 7 oktober.

### **Artikel 4. Inrichting begroting en jaarstukken**

1. Bij de begroting worden onder elk van de programma's de lasten en baten per deelprogramma en beleidsveld weergegeven en bij de jaarstukken worden onder elk van de programma's de gerealiseerde lasten en baten per deelprogramma en beleidsveld weergegeven.
2. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting worden de nieuwe investeringen onderscheiden naar routine-investeringen en overige investeringen en wordt per investering het benodigde investeringskrediet weergegeven.
3. In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven.

### **Artikel 5. Kaders (ontwerp-)begroting**

1. In de Voorjaarsbrief beschrijft het college aan de raad de ontwikkelingen van de stad en de ontwikkeling van het financieel meerjarenbeeld, om daarmee op hoofdlijnen kaders te krijgen voor het opstellen van de ontwerpbegroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming.

### **Artikel 6. Autorisatie begroting en investeringskredieten**

Aangepaste tekst (autorisatie nader onderverdeeld):

1. Autorisatie
  - a. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma;
  - b. Het college autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per deelprogramma;
  - c. De gemeentesecretaris autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per beleidsveld.
2. Voor routine-investeringen, opgenomen in de uiteenzetting van de financiële positie, worden met de vaststelling van de begroting de kredieten vastgesteld. Voor de overige investeringen, opgenomen in de uiteenzetting van de financiële positie, zijn de bedragen slechts indicatief. Kredieten hiervoor worden in de loop van het jaar door middel van een afzonderlijk raadsbesluit vastgesteld.

3. Voor investeringen in de loop van het begrotingsjaar die niet in de begroting zijn opgenomen, legt het college vooraf aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een investeringskrediet ter vaststelling voor aan de raad.

#### **Artikel 7. Plankostenkrediet**

1. Voor alle sleutelprojecten, en investeringsprojecten met een kostentotaal van meer dan 2,5 miljoen euro en een looptijd langer dan 2 jaar, wordt voorafgaand aan de planontwikkeling aan de raad een planopzet voorgelegd en een plankostenkrediet aangevraagd.
2. Voor grondexploitaties wordt in alle gevallen een plankostenkrediet aangevraagd.
3. Artikel 7, lid 1, is niet van toepassing op routine-investeringen.

#### **Artikel 8. Uitvoeringskrediet**

1. Voor sleutelprojecten en investeringsprojecten met een kostentotaal van meer dan 2,5 miljoen euro en een looptijd langer dan 2 jaar wordt het uitvoeringskrediet niet ineens, maar gefaseerd verstrekt. De raad kan andere projecten aanwijzen, waarvoor het krediet gefaseerd wordt verstrekt. De regel is niet van toepassing op routine-investeringen.
2. Het gefaseerd verstrekken van kredieten, zoals bedoeld in lid 1, kan op twee manieren geschieden. De eerste manier is dat kredieten worden verstrekt voor steeds twee kalenderjaren. De omvang van het krediet wordt gebaseerd op de voor die jaren geraamde feitelijke kosten en de reeds aangegane en aan te gane verplichtingen in die periode. De tweede manier is dat kredieten worden verstrekt voor territoriale of functionele onderdelen.
3. In beide manieren, zoals bedoeld in lid 2, fungeren vervolgekredieten als aanvullende kredieten en zijn dus cumulatief: gefaseerd in de tijd wordt het totaal benodigde krediet opgebouwd.

#### **Artikel 9. Herziening grondexploitatie, investeringskredieten en slot- en nacalculaties**

1. Grondexploitaties worden elk kalenderjaar herzien en aan de raad voorgelegd. De omvang en de fasering van het totaal benodigde krediet wordt hierbij aangepast aan de herziene grondexploitatie.
2. Investeringsprojecten met een looptijd langer dan twee jaar en een kostentotaal van meer dan 2,5 miljoen euro worden bij planinhoudelijke wijzigingen direct en overigens minimaal een keer per twee jaar herzien en aan de raad voorgelegd.
3. Alle grondexploitaties worden slotgecalculeerd. De slotcalculatie wordt uitgevoerd wanneer 95% van de te verwachten kosten en 95% van de verwachte opbrengsten zijn gerealiseerd en wanneer de verwachting bestaat dat de verdere uitvoering volgens de exploitatieopzet zal verlopen.
4. Investeringsprojecten met een krediet van boven de 450 duizend euro worden nagecalculeerd. Uitgezonderd hiervan zijn routine-investeringen, investeringen in huisvesting voor het bijzonder en het openbaar onderwijs, aankoop onroerende zaken en participatie in investeringsprojecten van derden.  
Een investeringsproject wordt nagecalculeerd als 95% van de te verwachten kosten is gerealiseerd, er zekerheid is over de definitieve omvang van de eventueel ingezette subsidies en wanneer de verwachting bestaat dat de verdere uitvoering volgens de investeringsopzet zal verlopen.

#### **Artikel 10. Overschrijding van kredieten**

Bij overschrijdingen van kredieten vanaf afgerond 1 duizend euro wordt tussentijds een aanvullend krediet gevraagd. Als overschrijding wordt hier bedoeld een overschrijding ten opzichte van het tot dat moment beschikbaar gestelde -cumulatieve- krediet. Indien aan de orde worden hierbij de omvang en de fasering van het totaal benodigde krediet herzien.



### **Artikel 11. Voortgangsrapportages**

1. Het college informeert de raad door middel van Voortgangsrapportages ten minste twee maal per jaar (in voor- en najaar) over de verwachte realisatie van de begroting van het lopende boekjaar.
2. De inrichting van de voortgangsrapportages sluit aan bij de programma-indeling van de begroting.
3. De voortgangsrapportages gaan in op afwijkingen ten opzichte begroting na laatste wijziging voor zover groter dan 250 duizend euro. In ieder geval wordt aandacht besteed aan afwijkingen op de algemene uitkering en de uitputting van de post onvoorzien. Daarnaast wordt inzicht gegeven in het verwachte besteedbaar resultaat.
4. Het college doet ten minste twee keer per jaar voorstellen voor wijziging van de geautoriseerde budgetten.
5. Het college informeert in ieder geval vooraf de raad en neemt pas een besluit, nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen voor zover het betreft niet bij begroting vastgestelde afzonderlijke verplichtingen inzake:
  - a. aankoop en verkoop van goederen en diensten met politieke relevantie;
  - b. het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties groter dan 50 duizend euro.
6. Het college informeert vooraf de raad en neemt pas een besluit nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen indien het college nieuwe meerjarige verplichtingen aangaat waarvan de jaarlijkse lasten groter zijn dan 50 duizend euro.

### **Hoofdstuk 3. Financieel beleid**

#### **Artikel 12. Werkwijze ten aanzien van resultaatbepaling en resultaatbestemming**

1. In de nota 'Eén integraal afwegingsmoment, kader op te nemen bestemmingsvoorstellen jaarrekening' (nr. 6108694, d.d. 29-3-2017)<sup>1</sup> zijn afspraken opgenomen over resultaatbepaling en resultaatbestemming.

De volgende categorieën resultaat worden onderscheiden bij de bestemmingsvoorstellen bij de jaarrekening:

- a. Resultaat ingezet of gedekt bij de laatst vastgestelde begroting;
- b. Extra beleid/meerjarenprogramma's;
- c. Bijzondere resultaten;
- d. Meerjarige projecten (deze categorie is nader uitgewerkt in de nota 'kader meerjarige exploitatie projecten', nr. 6455412, d.d. 27-09-2017);
- e. Incidentele middelen gemeentefonds;
- f. Samenwerkingsverbanden/centrumgemeente;
- g. Bijdragen naar bekleemde reserves.

2. De helft van het besteedbaar resultaat dat resteert na verrekening van resultaten waarvan de raad heeft besloten dat ze vallen onder één van de categorieën opgesomd in lid 1, wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen totdat een ratio van 1,0 is bereikt in alle vier de jaren t+1 tot en met t+4 in de gemeenterekening en de jaren t tot en met t+3 in de gemeentebegroting.

3. De bestemming van het resultaat van de jaarrekening jaar t wordt (na verrekening van resultaten waarvan de raad heeft besloten dat ze vallen onder één van de categorieën

opgesomd in lid 1 en na eventuele verrekening met het weerstandsvermogen conform lid 2) doorgeschoven naar de voorjaarsbrief/begroting jaar t+2.

4. Incidentele resultaten behaald met aanbestedingen op de afvalstoffenheffing of rioolheffing worden verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing respectievelijk de voorziening rioolheffing.

### **Artikel 13. Waardering en afschrijving vaste activa**

1. Activering:

a. Kosten voor het afsluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Aangepaste tekst:

b. Investeringskosten met een individuele aanschafwaarde onder de 10 duizend euro worden niet geactiveerd. Uitgezonderd hiervan zijn investeringen met een aanschafwaarde onder de 10 duizend euro die worden gedaan als onderdeel van een investering waarvoor een investeringskrediet is verstrekt.

Nieuwe tekst:

c. Rente op investeringsprojecten voor gebouwen en parkeergarages wordt geactiveerd. Rente op overige investeringsprojecten wordt in beginsel niet geactiveerd tenzij hiertoe specifiek door de raad wordt besloten.

Aangepaste tekst:

2. Afschrijving:

2-1 Methode van afschrijving:

Materiële vaste activa worden in principe lineair afgeschreven. Hiervan uitgezonderd zijn de hierna genoemde soorten vaste activa die annuïtair worden afgeschreven.

- a. Aanleg en vervanging van rioleringen;
- b. Investeringskosten in publieke parkeervoorzieningen;
- c. Investeringskosten met een specifieke (rijks-) regelgeving.

Immateriële activa worden als volgt afgeschreven:

- d. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden lineair in 5 jaar afgeschreven.
- e. Bijdragen in activa van derden worden lineair afgeschreven in maximaal de afschrijvingsduur die bij de derde voor de desbetreffende activa wordt gehanteerd.
- f. Op voorbereidingskosten van grondexploitaties wordt niet afgeschreven. Uiterlijk 5 jaar na investering vindt inbreng in de grondexploitatie plaats dan wel worden de geactiveerde kosten afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

Aangepaste tekst:

2-2 Afschrijvingstermijn:

De materiële vaste activa worden afgeschreven in het aantal jaren zoals weergegeven in bijlage 1 - Afschrijvingstermijnen bij deze verordening. Voor activa die niet met name genoemd zijn en waarover twijfel is over de te hanteren afschrijvingstermijn, stelt het college de afschrijvingstermijn vast op basis van een realistische schatting van de levensduur.

Aangepaste tekst:

2-3 Afschrijvingsbedrag:

In principe wordt de volledige aanschafwaarde afgeschreven. In uitzondering hierop wordt bij vastgoed met maatschappelijke functie afgeschreven tot aan de restwaarde. De hoogte van de



restwaarde wordt ingesteld afhankelijk van de functie van het vastgoed en dan alleen bij verwachte instandhouding van het vastgoed na afloop van de gebruiksduur. Voor de bepaling van de restwaarde wordt het vastgoed met maatschappelijke functie ingedeeld in clusters uitgaand van de functie van dat vastgoed. De indeling in clusters is weergegeven in bijlage 2 – Clustering vastgoed met maatschappelijke functie.

Nieuwe tekst:

2-4 Startmoment van afschrijving

Afschrijving gaat in met ingang van het jaar volgend op het jaar waarin de investering gereed komt / de verwerving plaatsvindt.

Hernummering: was 2-4, wordt nu 2-5. Aangepaste tekst:

2-5 Overige bepalingen met betrekking tot afschrijving:

- a. Vervanging van onderdelen van investeringen in vastgoed die een kortere levensduur hebben dan het vastgoed zelf wordt uitgevoerd via een voorziening voor groot onderhoud.
- b. Vernieuwingen aan een vastgoed die niet leiden tot verlenging van de levensduur van dat vastgoed en/of niet als zelfstandige investering los van dat vastgoed zijn te beschouwen, worden geactiveerd als vast onderdeel van het vastgoed (bedrag investering vernieuwing wordt op de aanschafwaarde van het vastgoed bijgeboekt). Afschrijving op dit totaalbedrag vindt plaats over de restant afschrijvingstermijn van de oorspronkelijke investering.

Aangepaste tekst:

3. Waardering:

De raad besluit op voordracht van het college de indeling van vastgoed naar maatschappelijke dan wel bedrijfseconomische functie. Vastgoed met een maatschappelijke functie, waarvoor niet (langer) een intentie tot duurzame exploitatie is en waarbij de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt afgewaardeerd tot die directe opbrengstwaarde.

Aangepaste tekst:

4. Erfpacht

Afkoopsommen bij voortdurende erfpacht worden via de resultaatbestemming aan de bestemmingsreserve afkoopsommen toegevoegd. Aan zowel de bestemmingsreserve afkoopsommen als aan de erfpachtgronden waarvoor afkoopsommen zijn ontvangen, wordt geen rente toegerekend. Aan erfpachtgronden waar jaarlijks een canon voor wordt ontvangen, wordt wel rente toegerekend.

#### **Artikel 14. Bovenwijkse voorzieningen in grondexploitaties**

Investerings met een meerjarig maatschappelijk nut die worden uitgevoerd in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling, worden geactiveerd indien de raad vaststelt dat het algemeen nut van de investering(en) hoger is dan het specifieke nut voor de grondexploitatie. Naast de integrale begroting van de ruimtelijke ontwikkeling ontvangt de raad per ruimtelijke ontwikkeling een grondexploitatie waarin de uitgaven met een overwegend specifiek nut zijn opgenomen en een investeringsbegroting waarin de investeringen met een overwegend algemeen nut zijn opgenomen. Indien investeringen gedeeltelijk toerekenbaar zijn aan de grondexploitatie wordt het toerekenbare gedeelte meegenomen in de grondexploitatie en het overige gedeelte in een investeringsbegroting. Jaarlijks wordt de integrale herziene begroting tezamen met de afzonderlijke investeringsbegroting en grondexploitatie ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad. De eerste vaststelling van de grondexploitatie is startpunt van een grondexploitatiecomplex. De indeling wordt gemotiveerd. Bijdragen van derden in de grondexploitatie worden in mindering gebracht op de aanschafwaarde van de investering naar

rato van de kosten van de investering in de totale kosten van de grondexploitatie. Van deze wijze van toerekening kan gemotiveerd bij raadsbesluit worden afgeweken.

### **Artikel 15. Lokale heffingen, tarieven en kostprijs**

1. Het college biedt de raad eens in de 4 jaar een tarievenonderzoek aan. Dit onderzoek is gericht op de kostendekkendheid van de publiek- en privaatrechtelijke tarieven.
2. De raad stelt de tarievennota vast.
3. Het college biedt jaarlijks de verordeningen en tarieventabellen aan de raad aan ter vaststelling van de tarieven voor de leges en heffingen, waarin onder meer de druk van de lokale belastingen en heffingen met betrekking tot de woonlasten is opgenomen. Het beleid voor de tarieven en de kwijtschelding is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen van de programmabegroting.
  - a. Voor het bepalen van de hoogte van rechten en heffingen van de gemeente Groningen wordt een kostenverdeelstaat gehanteerd. In de kostenverdeelstaat worden naast de directe kosten ook de indirecte kosten (waaronder de overhead) toegerekend op basis van een verdeelsleutel. De verdeelsleutel voor toerekening van overhead werkt op basis van het aantal fte's dat wordt ingezet ten behoeve van het recht of de heffing.
  - b. Bij de indirecte kosten worden betrokken de bijdragen aan en onttrekkingen van voorzieningen voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa, de kapitaallasten van de in gebruik zijnde activa en voor rioolrechten en afvalstoffenheffing de compensabele BTW.
  - c. De omslagrente voor de rentetoerekening aan de activa wordt bepaald door het rentetotaal van de uitstaande leningen, de bij begroting vastgestelde gecalculeerde rente over het eigen vermogen en voorzieningen, en de rente over het financieringstekort

### **Artikel 16. Financieringsfunctie**

Het college draagt zorg voor het beheer van het Treasurystatuut, waarin regels worden gegeven inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financierings-functie. Het college biedt deze, indien bijstelling nodig is, ter vaststelling aan de raad aan. Het Treasurystatuut kent een geldigheidsduur van telkens 2 jaar.

## **Hoofdstuk 4. Paragrafen**

### **Artikel 17. Financiering**

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV in ieder geval op:

- a. de kasgeldlimiet;
- b. de renterisico norm;
- c. de korte mismatchlimiet;
- d. de rentevisie;
- e. financieringsbehoefte en -realisatie.

### **Artikel 18. Lokale heffingen**

Als informatie over lokale heffingen in de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de onderdelen die op grond van het BBV verplicht zijn voor de paragraaf lokale heffingen, in ieder geval op:

- a. de mate van kostendekkendheid van de heffingen;
- b. de lokale lastendruk in vergelijking tot de lastendruk bij andere grote Nederlandse gemeenten.



c. per tarief wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel overhead wordt toegerekend.

### **Artikel 19. Weerstandsvermogen & risicobeheersing en reserves & voorzieningen**

1. Het college draagt zorg voor het beheer van de nota weerstandsvermogen en risicomanagement en biedt deze, indien bijstelling nodig is, ter vaststelling aan de raad aan. In deze nota wordt ingegaan op het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen of anderszins en op de gewenste weerstandscapaciteit.
2. De nota behandelt tevens de vorming en besteding van reserves en de vorming en besteding van voorzieningen.
3. In de paragraaf weerstandsvermogen bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV in ieder geval op:
  - a. van de risico's van materieel belang een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen voor de komende vier jaar;
  - b. in hoeverre schade als gevolg van de risico's van materieel belang met weerstandsvermogen kan worden opgevangen.
  - c. de dynamische ontwikkeling van het weerstandsvermogen voor een periode van vier jaar.
  - d. de opbouw van het beschikbare weerstandsvermogen in direct aanspreekbaar (hard) en minder direct aanspreekbaar (zacht).
  - e. een overzicht van het verschil tussen het boekhoudkundig saldo van de Algemene Egalisatie reserve (AER) en het saldo van de AER dat wordt gebruikt voor bepaling van het beschikbaar weerstandsvermogen.

Aangepaste tekst:

### **Artikel 20. Onderhoud kapitaalgoederen**

1. Het college draagt zorg voor een actueel beheerplan openbare ruimte en biedt deze ter vaststelling aan de raad aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud voor het openbaar groen, water, wegen, kunstwerken en straatmeubilair. Het college draag er zorg voor dat het beheerplan minimaal eens per vijf jaar wordt geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. Indien het beheerplan binnen deze periode in belangrijke mate niet meer aansluit bij de actuele situatie van de staat van het onderhoud zorgt het college voor tussentijdse bijstelling van het beheerplan.
2. Het college draagt zorg voor een actueel rioleringsplan en biedt deze ter vaststelling aan de raad aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud, de uitbreiding van de riolering en de kosten van het onderhoud en de uitbreidingen. Het college draag er zorg voor dat het beheerplan minimaal eens per vijf jaar wordt geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. Indien het beheerplan binnen deze periode in belangrijke mate niet meer aansluit bij de actuele situatie van de staat van het onderhoud zorgt het college voor tussentijdse bijstelling van het beheerplan.
3. Het college draagt zorg voor een actueel beheerplan voor het gemeentelijk vastgoed en biedt deze ter vaststelling aan de raad aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud. In het plan wordt aangegeven of en in welke mate sprake is van achterstallig onderhoud. Het college draag er zorg voor dat het beheerplan minimaal eens per vijf jaar wordt geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. Indien het beheerplan binnen deze periode in belangrijke mate niet meer aansluit bij de actuele situatie van de staat van het onderhoud zorgt het college voor tussentijdse bijstelling van het beheerplan.
4. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in ieder geval op:



- a. de realisatie van het onderhoud volgens de actuele beheerplannen en de verwachte ontwikkeling hierin voor de komende jaren voor het openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair en riolering.
- b. de realisatie van het onderhoud volgens de actuele beheerplannen en de verwachte ontwikkeling hierin voor de komende jaren voor het gemeentelijk vastgoed.

### **Artikel 21. Bedrijfsvoering**

Als informatie neemt het college in de begroting en de jaarstukken naast de onderdelen die op grond van het BBV verplicht zijn voor de bedrijfsvoering, in ieder geval op:

- a. de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
- b. de budgetten voor de griffie, de rekenkamer en de ombudsfunctie

### **Artikel 22. Verbonden partijen**

1. Het college draagt zorg voor het beheer van de nota verbonden partijen en biedt deze, indien bijstelling nodig is, ter vaststelling aan de raad aan. Van elk van de verbonden partijen wordt weergegeven het publieke belang voor de gemeente, het financieel belang van de gemeente, de vertegenwoordiging en het eigen vermogen.
2. De nota bevat voorts de kaders voor het beleid ten aanzien van deelnemingen en het aangaan van nieuwe deelnemingen en kaders voor de vertegenwoordiging in deelnemingen.
3. In de paragraaf verbonden partijen bij de begroting en de jaarstukken gaat het college naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV in ieder geval in op:
  - a. nieuwe verbonden partijen;
  - b. het beëindigen of wijzigen van bestaande verbonden partijen.

### **Artikel 23. Grondbeleid**

1. Het college draagt zorg voor het beheer van de nota grondbeleid en biedt deze, indien bijstelling nodig is, ter vaststelling aan de raad aan. In de nota wordt aandacht besteed aan:
  - a. de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente;
  - b. te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten;
  - c. de verwerving en uitgifte van gronden;
  - d. de uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden;
  - e. de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen;
  - f. de uitgangspunten omtrent de reserve grondzaken in relatie tot de risico's.
2. In de paragraaf grondbeleid bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV in ieder geval op:
  - a. een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
  - b. een onderbouwing van de geraamde winstneming;
  - c. de ontwikkeling van de reserve grondzaken;

## **Hoofdstuk 5. Financiële organisatie en financieel beheer**

### **Artikel 24. Administratie**

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeente als geheel en in de onderdelen;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut, voorraden, vorderingen, schulden, contracten;



- c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de gemeentelijke productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het gemeentelijke beleid;
- e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;
- f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

### **Artikel 25. Financiële organisatie**

Het college zorgt voor en legt vast:

- a. een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en een eenduidig toewijzing van de gemeentelijke taken aan de onderdelen;
- b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldoen en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie aan beleids- en beheersorganen is gewaarborgd;
- c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
- d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
- e. de te maken afspraken met de onderdelen over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
- f. de kostenverdeelsleutels voor het eenduidig toewijzen van baten en lasten aan de programma's, deelprogramma's, beleidsvelden, activiteiten, taakvelden en tarieven;
- g. het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;
- h. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen;
- i. het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.

### **Artikel 26. Interne controle**

1. Het college zorgt ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder a, van de Gemeentewet, en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder b, van de Gemeentewet, voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het college maatregelen tot herstel.
2. Het college draagt zorg voor een actuele en volledige registratie van bezittingen.
3. Het college draagt er zorg voor dat de registratie van de bezittingen en het vermogen van de gemeente systematisch worden gecontroleerd. Bij afwijkingen in de registratie neemt het college maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

## Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

### Artikel 27. Intrekken oude verordening

De Financiële verordening gemeente Groningen 2017 wordt ingetrokken.

### Artikel 28. Inwerkingtreding en citeertitel

- a. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2018, met uitzondering van artikel 13 lid 1c. Dit artikel treedt in werking per de datum van de vaststelling van deze verordening.
- b. Deze verordening wordt aangehaald als: Financiële verordening gemeente Groningen 2018.

*Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van [datum].*

De voorzitter

De griffier,

Peter den Oudsten

Toon Dashorst



## Bijlage 1 Afschrijvingstermijnen

### I. Investerings met economisch nut:

5 jaar Instrumenten

Communicatiemiddelen\-apparatuur

Parkeermeters

7 jaar Bromfietsen/scooters

8 jaar Personenauto's en bestelauto's (inclusief leasing aan derden)

Aanhangers

Veegmachines klein (tot 4 m<sup>3</sup>)

Tuin- en parkmachines

Werktuigdragers

9 jaar Vrachtauto's, kranen, shovels

Veegmachines groot (vanaf 4 m<sup>3</sup>)

Zijbeladers

Tractoren

10 jaar Kleine verbouwingen/renovaties (< € 250.000,-) voor zover niet aan kernvastgoed of parkeergarages

Meubilair, inrichting en inventaris van gebouwen

Telefoonvoorzieningen

Parkeerautomaten

Portaalauto's

Kolkzuigers

Boten

Bovengrondse afvalinzamelmiddelen

11 jaar Kraakperswagens

Ondergrondse afvalinzamelmiddelen

Materieel winterdienst

Kunstgrasvelden

15 jaar Houten hulplokalen

Ondergrondse betonputten voor afvalcontainers

Pompen

20 jaar Grote verbouwingen/renovaties (> € 250.000,-)

Aanleg parkeerterreinen

Zonnepanelen

Ledverlichting

25 jaar Restauratie historische gebouwen/monumenten

Bouw en inrichting kleedgebouwen (steen)

30 jaar Aankoop gebouwen uitgezonderd aankoop kernvastgoed

Aanleg van sportvelden

40 jaar Nieuwbouw gebouwen uitgezonderd kernvastgoed

Schoolgebouwen van na 1 januari 2000

Aanleg en uitbreiding van begraafplaatsen

Aanleg van havens

50 jaar Parkeergarages

Aankoop en nieuwbouw gebouwen behorend tot het kernvastgoed



55 jaar Aanleg centrale riolering

60 jaar Schoolgebouwen van voor 1 januari 2000

**Voor Automatisering:**

2 jaar Tablets en smartphones

4 jaar Laptops

5 jaar Pc's

Monitoren

Servers

Lokaal netwerk actief

Gronet actief

Plotters

8 jaar Applicaties (afhankelijk van werkprocessen tussen 3 en 8 jaar)

Gebruiksrechten op software voor onbepaalde duur die ineens in rekening worden gebracht

(afhankelijk van werkprocessen tussen 3 en 8 jaar)

10 jaar Lokaal netwerk passief

15 jaar Gronet passief

**II. Investerings met maatschappelijk nut:**

10 jaar Verkeersregelininstallaties

Straatmeubilair

Speelvoorzieningen

20 jaar Openbare verlichting

40 jaar Bruggen, viaducten en tunnels

Waterwegen en waterbouwkundige werken

Wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden

Parken en plantsoenen

Ondergrondse kabels



Nieuwe tekst:

## Bijlage 2 Clustering vastgoed met maatschappelijke functie

Voor vastgoed met maatschappelijke functie worden de volgende hoofdclusters onderscheiden:

- Ambtelijk
- Cultuur
- Onderwijs
- Multifunctioneel
- Sport
- Welzijn
- Parkeren

Binnen de hoofdclusters is een verbijzondering naar clusters en daarbinnen kan een verdere verbijzondering naar subclusters worden gemaakt. De hoofdclusters zijn gebaseerd op een landelijk gehanteerde indeling. De verdere verdeling in clusters en subclusters is door de gemeente zelf opgemaakt door specifiek de betreffende panden te beoordelen. Voor elke cluster dan wel subcluster is een referentiegebouw genomen uit Bouwkostenkompas. De restwaarde is gebaseerd op de stichtingskosten van fundering en ruwbouw van het referentiegebouw uit het Bouwkostenkompas. Daarbij wordt rekening gehouden met sloopkosten op basis van kengetallen uit het Bouwkostenkompas.

<b>Hoofdclusters</b>	<b>Clusters</b>	<b>Subclusters</b>
1. Ambtelijk	Kernvastgoed	Kantoorgebouwen
1. Ambtelijk	Kernvastgoed	Overige bedrijfsgebouwen
1. Ambtelijk	Ondersteunende voorzieningen	Afvalbrengrstations
1. Ambtelijk	Ondersteunende voorzieningen	Gebouwen op begraafplaatsen
1. Ambtelijk	Ondersteunende voorzieningen	Brandweerkazernes
1. Ambtelijk	Ondersteunende voorzieningen	Wijkposten
2. Cultuur	Cultuurcentra	
3. Multifunctioneel	Scholen	Basis onderwijs MFA
3. Multifunctioneel	Scholen	Basis onderwijs Vensterschool
3. Multifunctioneel	Scholen	Voortgezet onderwijs MFA
4. Onderwijs	Kinderopvang	
4. Onderwijs	Natuur Duurzaamheids Educatie	
4. Onderwijs	Scholen	Basis onderwijs

4. Onderwijs	Scholen	Speciaal onderwijs
4. Onderwijs	Scholen	Voortgezet onderwijs
5. Sport	Gymlokalen	
5. Sport	Recreatiegebieden	
5. Sport	Sportcentra	
5. Sport	Sporthallen	
5. Sport	Sportparken	
5. Sport	Zwembaden	
6. Welzijn	Ontmoetingsplekken	
7. Parkeren	Openbare parkeergarage ondergronds	



## Toelichting op de artikelen

### **Artikel 1. Definities**

Voor de gehanteerde begrippen in de verordening gelden de definities uit de Gemeentewet, de Wet Fido, het besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en het besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten. Het begrip administratie is gedefinieerd ten behoeve van artikel 23 van de verordening.

### **Artikel 2. Programma-indeling**

Dit artikel bevat bepalingen over de inrichting van de begroting en de jaarstukken. De indeling van de programma's worden bij aanvang van iedere raadsperiode door de raad vastgesteld. Het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* (hierna: BBV) bepaalt in aanvulling hierop, dat de taakvelden aan de programma's moeten worden toegewezen. In een bijlage in de begroting en jaarrekening geven wij de lasten en baten per taakveld weer. Overigens bepaalt dit artikel niet dat elke nieuwe raadsperiode de gehele begroting en jaarstukken moeten worden herzien. Als de indeling en gebruikte beleidsindicatoren de vorige raadsperiode goed zijn bevallen, kunnen deze ongewijzigd opnieuw worden vastgesteld.

### **Artikel 3. Planning en controlcyclus**

Hier is een artikel over de planning en controlcyclus opgenomen. Het artikel geeft de data aan waarop ieder jaar het college aan de raad de belangrijke financiële stukken aanbiedt.

### **Artikel 4. Inrichting begroting en jaarstukken**

In dit artikel zijn aanvullend op het BBV-bepalingen opgenomen voor de inrichting van de begroting. Het artikel schrijft voor, dat de baten en lasten onder de programma's in de begroting per deelprogramma en beleidsveld worden weergegeven.

In het tweede lid wordt de verplichting in het BBV (artikel 20) om in de begroting aandacht te besteden aan de investeringen nader uitgewerkt door te bepalen, dat er bij de uiteenzetting van de financiële positie een overzicht van de investeringen wordt gegeven. Dit is nodig om ook de autorisatie van investeringskredieten mogelijk te maken. Bij investeringen moet ook worden gedacht aan grondexploitaties.

In het derde lid wordt voor de jaarrekening het inzicht in de uitputting van investeringskredieten geregeld.

### **Artikel 5. Kaders (ontwerp-)begroting**

Artikel 5 biedt de kaders voor het opstellen van de begroting en de meerjarenraming. Hierin staat een aantal uitgangspunten die het college bij het opstellen van deze stukken in acht moet nemen. Dit in aanvulling op de bepalingen van de artikelen 189 en 193 van de Gemeentewet en het BBV.

Het artikel bepaalt, dat de gemeenteraad vooraf aan het opstellen van de begroting een nota vaststelt, waarin de hoofdlijnen voor het beleid en de financiële kaders voor de komende jaren zijn vastgelegd. De kaders geven richting aan het college voor het opstellen van de begroting en de meerjarenraming. Deze nota draagt de naam Voorjaarsbrief.





## **Artikel 6. Autorisatie begroting en investeringskredieten**

Dit artikel bevat regels voor de autorisatie van de baten en lasten in de begroting en van de investeringskredieten. Op 25 maart 2015 heeft de raad ingestemd met het per 1 januari 2016 autoriseren op programmaniveau (voorstel nr. 4840440). In de financiële verordening is dit verwerkt in het eerste lid van artikel 6. Het college autoriseert op deelprogrammaniveau en de gemeentesecretaris autoriseert op beleidsveldniveau. Het autorisatieniveau van het college en de gemeentesecretaris is nu ook opgenomen in de financiële verordening. Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet berust het budgetrecht bij de raad. De raad neemt uiteindelijk de beslissing welke bedragen zij voor taken en activiteiten op de begroting beschikbaar stelt. Gedurende het begrotingsjaar kan de raad op grond van artikel 192 van de Gemeentewet besluiten nemen voor het wijzigen van de begroting. De gemeente kan slechts uitgaven doen voor de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht (derde lid van artikel 189 van de Gemeentewet). De raad kan kiezen op welk niveau hij budgetten beschikbaar stelt. Autorisatie door de raad van de baten en de lasten vindt plaats op het niveau van programma's (eerste lid).

Naast lopende uitgaven doet een gemeenten investeringen, waaronder investeringen in grondexploitaties. Ook uitgaven voor investeringen moeten door de raad worden geautoriseerd. Het tweede lid bepaalt dat voor routine-investeringen het krediet meteen bij de begroting wordt vastgesteld. Voor de overige investeringen in de begroting wordt in de loop van het jaar, op het moment dat er voldoende duidelijkheid bestaat omtrent de uitvoering, door de raad een krediet vastgesteld. Zo kan de raad de autorisatie van politiek belangrijke investeringen combineren met de behandeling van de inhoudelijke kant van het investeringsvoorstel. Het bedrag voor een dergelijke investering staat wel in de begroting, maar de raad autoriseert de uitgaaf nog niet. Daarnaast komen gedurende het begrotingsjaar nieuwe investeringsvoornemens naar voren die bij het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien.

## **Artikel 7. Plankostenkrediet**

Projecten moeten worden voorbereid. Hiervoor stelt de raad een plankostenkrediet beschikbaar. Dit geldt niet voor routine-investeringen.

## **Artikel 8. Uitvoeringskrediet**

Zodra de planontwikkelingsfase doorlopen is, wordt een project in uitvoering genomen, Hiervoor stelt de raad gefaseerd een uitvoeringskrediet beschikbaar. Dit geldt niet voor de routine-investeringen.

## **Artikel 9. Herziening grondexploitatie, investeringskredieten en slot- en nacalculaties**

Dit artikel bevat regels voor de herziening van grondexploitaties, van investeringskredieten en het opstellen van slot- en nacalculaties. Gekoppeld hieraan wordt de voortgangsrapportage hiervan geregeld. Gekozen is voor het jaarlijks aan de raad ter besluitvorming voorleggen voor alle grondexploitaties. Het advies in de notitie Grondexploitaties 2016 van de commissie BBV om in de financiële verordening de financiële marges voor onderscheid in materialiteit van wijzigingen (grenzen waar beneden herziening via de raad niet nodig is) behoeft daardoor niet te worden opgevolgd.

## **Artikel 10. Overschrijding van kredieten**

Bij overschrijdingen van kredieten vanaf afgerond 1 duizend euro wordt deze gemeld aan de raad. Zo spoedig mogelijk wordt tussentijds een aanvullend krediet gevraagd. Als overschrijding wordt hier bedoeld een overschrijding ten opzichte van het tot dat moment



beschikbaar gestelde -cumulatieve- krediet. Indien aan de orde worden hierbij de omvang en de fasering van het totaal benodigde krediet herzien.

### **Artikel 11. Voortgangsrapportages**

De Voortgangsrapportages zijn onderdeel van de planning- en controlcyclus voor de raad. Op basis van Voortgangsrapportages wordt de raad geïnformeerd over de uitputting van budgetten en de voortgang van de uitvoering van het beleid. Er is gekozen voor twee Voortgangsrapportages, waarvan de eerste op tijd is om te gebruiken als input voor de Voorjaarsnota. Het tweede lid bevat bepalingen over de inrichting van de rapportage. Het derde lid bepaalt welke afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging het college in de Voortgangsrapportages moet toelichten. Tevens is hier bepaald dat de raad via de Voortgangsrapportages geïnformeerd wordt over de begrotingswijzigingen op deelprogrammaniveau.

### **Artikel 12. Werkwijze ten aanzien van resultaatbepaling en resultaatbestemming**

Lid 1. In de nota 'Eén integraal afwegingsmoment, kader op te nemen bestemmingsvoorstellen jaarrekening' (nr. 6108694, d.d. 29-3-2017) zijn afspraken opgenomen over resultaatbepaling en resultaatbestemming. In de nota 'kader meerjarige exploitatie projecten', nr. 6455412, d.d. 27-09-2017) zijn aanvullende afspraken opgenomen hoe om te gaan met meerjarige projecten.

In lid 3 wordt een toelichting gegeven op de werkwijze van één integraal afwegingsmoment.

Lid 4. Incidentele resultaten behaald met aanbestedingen op rioolheffing en afvalstoffenheffing mag de raad inzetten voor andere onderwerpen dan rioolheffing en afvalstoffenheffing. De raad heeft besloten om ook deze resultaten te verrekenen met de burgers en dus te verrekenen met de voorziening afvalstoffenheffing respectievelijk de voorziening rioolheffing.

Aangepaste tekst:

### **Artikel 13. Waardering en afschrijving vaste activa**

In artikel 212 lid 2a van de Gemeentewet is opgenomen dat de financiële verordening in elk geval de regels voor waardering en afschrijving van activa bevat. Uitgangspunt is dat in de Financiële verordening alleen die aangelegenheden worden geregeld waarbij de raad beleidsvrijheid heeft. Onderwerpen die in de wet (BBV) zijn geregeld en die dwingend moeten worden opgevolgd, komen niet in de Financiële verordening aan de orde.

In het eerste lid is geregeld hoe met bijzonderheden voor activering wordt omgegaan. Die bijzonderheden zijn het omgaan met de kosten met betrekking tot financiële vaste activa en de voorwaarden die gelden voor het activeren van activa.

Geactiveerd worden aanschaffingen en investeringen met een meerjarig nut. Voorwaarde voor activering is dat de raad een investeringskrediet heeft verstrekt. Uit het oogpunt van het in de hand houden van de administratieve lasten is er een grensbedrag voor activering (10 duizend euro) vastgesteld. Dit grensbedrag geldt niet voor investeringen beneden dit grensbedrag die onderdeel uitmaken van een (totaal)investering.

Rente op investeringsprojecten voor gebouwen en parkeergarages wordt geactiveerd, rente op overige investeringsprojecten wordt in beginsel niet geactiveerd. Rente wordt daarmee alleen geactiveerd wanneer in het kader van vervolgacties de noodzaak aanwezig is om over de integrale kosten van een investering, dus inclusief de bouwrente, te beschikken.



In het tweede lid is de afschrijving op vaste activa geregeld. Aangegeven is welke methoden per soort activa worden gehanteerd, welke termijnen bij specifiek benoemde immateriële vaste activa gelden, tot welke waarde wordt afgeschreven en wat het startmoment is van afschrijving. Voor wat betreft tot welke waarde wordt afgeschreven (restwaarde), is aangegeven voor welke activa een restwaarde kan worden ingesteld en de wijze waarop de restwaarde daarbij dan wordt vastgesteld. Restwaarde is alleen mogelijk bij vastgoed. Bij vastgoed met maatschappelijke functie wordt het vaststellen van de restwaarde uitgevoerd op basis van de indeling naar clusters van gelijksoortige functies van het vastgoed en dan alleen bij verwachte instandhouding van het vastgoed na afloop van de gebruiksduur. Op vastgoed met bedrijfseconomische functie wordt geen restwaarde ingesteld.

De afschrijvingstermijnen voor de materiele vaste activa zijn in de bijlage 1 bij de verordening uiteengezet. In de bijlage 2 is de indeling van vastgoed met maatschappelijke functie naar clusters weergegeven.

Onder ‘overige bepalingen met betrekking tot afschrijving’ is de wijze van omgaan met vervangingsinvesteringen van onderdelen in de totale investering die een kortere afschrijvingstermijn hebben dan die van het vastgoed zelf en de wijze van omgaan met vernieuwingsinvesteringen in vastgoed uiteengezet.

In het derde lid is de indeling van vastgoed naar maatschappelijke dan wel bedrijfseconomische functie geregeld. De raad besluit op voordracht van het college over de indeling van het vastgoed naar functie. Deze indeling heeft geen directe gevolgen voor de waardering, met uitzondering van de situatie van vastgoed met een maatschappelijke functie waarvoor niet (langer) een intentie tot duurzame exploitatie is: indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde vindt afwaardering plaats tot die directe opbrengstwaarde.

De raad stelt de indeling van vastgoed naar maatschappelijke dan wel bedrijfseconomische functie vast. De kwalificatie van het gebouw (materieel vast actief met economische nut) naar bedrijfseconomische functie dan wel maatschappelijke functie, vindt plaats op basis van de doelstelling van het aanhouden van het vastgoed, gebaseerd op het overwegende gebruik van het betreffende vastgoed. De volgende criteria worden gebruikt voor de indeling van vastgoed naar maatschappelijke dan wel bedrijfseconomische functie:

- a. Wanneer het activum wordt aangehouden om bewust winst te realiseren en/of waardeinstijgingen te realiseren, dan is sprake van een activum met een bedrijfseconomische functie;
- b. Bij een duurzaam negatieve exploitatie kan een maatschappelijke functie worden verondersteld;
- c. Het bijdragen aan de publieke taak in de zin van BBV art. 61 lid 1b wil zeggen dat er een algemeen belang mee is gediend, liggende in de sfeer van de uitvoering van een overheidstaak en dienen daarmee een maatschappelijke functie.

Vastgoed met een maatschappelijke functie waarbij geen intentie meer is tot duurzame exploitatie en waarbij de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde wordt afgewaardeerd tot de directe opbrengstwaarde.

De commissie BBV geeft geen limitatieve opgave met betrekking tot de toewijzing van de functie aan het vastgoed. Belangrijk uitgangspunt bij de toewijzingen van de functies, is de omschrijving van het bedrijfseconomisch vastgoed, “vastgoed dat wordt aangehouden om bewust winst te creëren en/of waardeinstijging te creëren”. Daarmee wordt al het vastgoed wat niet een bedrijfseconomische functie kent, als vastgoed met een maatschappelijke functie beschouwd.



De commissie BBV geeft twee mogelijkheden voor de verwerking van de afkoop van een voortdurend erfpachtrecht:

1. Vaste schuld methode; de afkoop als vooruit ontvangen bedrag opnemen onder de vaste schuld en gedurende de looptijd jaarlijks de 'canonopbrengst' hieruit als bate via de exploitatie laten lopen ter dekking van de jaarlijkse financieringslast;
2. Het financieringsmodel; de jaarlijks ontvangen afkoopsommen worden direct (via de resultaatbestemming) aan een bestemmingsreserve afkoopsommen toegevoegd. Deze bestemmingsreserve dient ter duurzame financiering (dekking) van maximaal de grondwaarde waarvan de erfpacht is afgekocht.

In lid vier is bepaald dat de tweede mogelijkheid wordt gehanteerd, het 'financieringsmodel'.

#### **Artikel 14. Bovenwijkse voorzieningen in grondexploitaties**

Hier gaat specifiek over het activeren van investeringen met maatschappelijk nut die onderdeel zijn van een ruimtelijke ontwikkeling. De commissie BBV geeft aan dat investeringen in de openbare ruimte geactiveerd moeten worden wanneer uit de afweging van de raad blijkt dat het algemeen nut hoger is dan het specifiek nut voor de grondexploitatie. Als investeringen een directe causale relatie hebben met de ontwikkeling van de grondexploitatie en voldoen aan het proportionaliteit en profijtbeginsel (het uit de investering voortvloeiend nut is hoger dan het algemeen nut) dan worden investeringen verantwoord als directe kosten van de grondexploitatie. In dat geval is geen sprake van een investeringen met maatschappelijk nut. Om de afweging te kunnen maken of sprake is van een investering met maatschappelijk nut of een overwegend meer grondexploitatie nut krijgt de raad per ruimtelijke ontwikkeling een grondexploitatie en een investeringsbegroting met een gemotiveerde indeling van de investeringen, naar investeringen met een overwegend algemeen nut en investeringen met een overwegend specifiek nut. De raad dient hier expliciet een besluit over te nemen. In de wet op de ruimtelijke ordening is een nadere uitwerking opgenomen van het begrip voorziening met een algemeen nut. De wet op de ruimtelijke ordening definieert een voorziening met algemeen nut als een voorziening die ten dienste is van meer exploitatiegebieden en/of bestaande gebieden. Een opsomming van mogelijke voorzieningen in een exploitatiegebied is opgenomen in artikel 6.2.5 van het besluit ruimtelijke ordening.

Bijdragen van derden in de grondexploitatie worden in mindering gebracht op de aanschafwaarde van de investering naar rato van de kosten van de investering in de totale kosten van de grondexploitatie. Van deze wijze van toerekening kan gemotiveerd bij raadsbesluit worden afgeweken.

#### **Hoofdstuk 4. Paragrafen**

Het BBV schrijft een aantal verplichte paragrafen voor. In een paragraaf wordt de raad integraal over een bepaald thema dat dwars door de begroting loopt, geïnformeerd. De raad kan zelf paragrafen toevoegen. De toegevoegde paragrafen zijn 1. Integraal gebiedsgericht werken en duurzaamheid.

#### **Artikel 15. Lokale heffingen, tarieven en kostprijs**

Tarievenonderzoek: Doel van het tarievenonderzoek is een beeld te verkrijgen over de juistheid en volledigheid van toerekening van kosten in combinatie met de kostendekkendheid van de publiek- en privaatrechtelijke tarieven.



Tarievennota, verordeningen en tarieventabellen: De tarievennota is de basis voor de gemeentelijke belastingheffing voor de komende periode.

Paragraaf Lokale heffingen van de programmabegroting: Doel van de paragraaf Lokale heffingen is onder andere het formaliseren van de gemeentelijke beleidslijn voor de lokale belastingen en heffingen, inzicht geven in de geraamde inkomsten en de kostendekkendheid.

Kostprijsberekening: Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie wordt in het nieuwe BBV voorgeschreven dat in de programmabegroting een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead oftewel het taakveld '04 ondersteuning organisatie'. In de overige programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Het BBV hanteert als definitie van overhead: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Bij elk tarief wordt duidelijk welk bedrag aan overhead is toegerekend.

#### **Artikel 16. Financieringsfunctie**

Artikel 212 van de Gemeentewet bevat de bepaling, dat de financiële verordening in elk geval regels voor de algemene doelstelling en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie bevat. In de gemeente Groningen is dit sinds 2001 vormgegeven door middel van een aparte verordening, het zogenaamde Treasurystatuut. Hier is ervoor gekozen deze lijn voort te zetten.

#### **Artikel 17. Paragraaf financiering**

In het BBV staat in artikel 13 welke informatie de paragraaf financiering in elk geval moet bevatten. In dit artikel wordt de aanvullende informatie van de raad gedefinieerd.

#### **Artikel 18. Lokale heffingen**

In het BBV staat in artikel 10, welke informatie de paragraaf lokale heffingen in elk geval moet bevatten. In dit artikel wordt de aanvullende informatie van de raad gedefinieerd.

#### **Artikel 19. Weerstandvermogen & risicobeheersing en reserves & voorzieningen**

In het BBV staat in artikel 11, welke informatie de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in elk geval moet bevatten. In dit artikel wordt de aanvullende informatie van de raad voor deze paragraaf gedefinieerd. In het eerste lid van dit artikel wordt aangegeven, dat het college zorg draagt voor het beheer van deze nota en dat, indien bijstelling nodig is, deze ter vaststelling aan de raad aangeboden zal worden. Ook het omgaan met reserves en voorzieningen komt daarbij aan de orde (lid 2). In het derde lid wordt aangegeven welke extra informatie de raad wenst in de paragraaf 'weerstandvermogen en risicobeheersing' in begroting en rekening, naast de verplichte informatie volgens het BBV.

Aangepaste tekst:

#### **Artikel 20. Onderhoud kapitaalgoederen**

De raad stelt voor de kapitaalgoederen die de gemeente in eigendom heeft, het te handhaven kwaliteitsniveau vast. Dit te handhaven kwaliteitsniveau is basis voor de uitwerking in de beheerplannen voor het onderhoud van kapitaalgoederen. In de beheerplannen wordt aangegeven welke kosten hieraan zijn verbonden en wat de verwachte ontwikkeling hiervan is. Uit het oogpunt van risicobeheersing en inzicht in de financiële positie is de actualiteit van het beheerplan een vereiste. Minimaal eens per vijf jaar is actualisatie noodzakelijk, bij tussentijdse significante afwijkingen tussen plan en werkelijkheid zorgt het college voor



directe bijstelling van het beheerplan. Op basis van het beheerplan stelt de raad jaarlijks de middelen ter beschikking. Voor de realisatie van groot onderhoud en de verantwoording van de kosten daarvan is het hebben van een actueel beheerplan waarin dit groot onderhoud is verwerkt, vereist.

### **Artikel 21. Bedrijfsvoering**

In het BBV staat in artikel 14, welke informatie de paragraaf bedrijfsvoering in elk geval moet bevatten. In dit artikel is de aanvullende informatievraag van de raad gedefinieerd. Er is opgenomen, dat de raad ook wordt geïnformeerd over de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand, inclusief de loonkosten, en de budgetten voor de griffie, de rekenkamer en de ombudsfunctie.

### **Artikel 22. Verbonden partijen**

In het BBV staat in artikel 15, welke informatie de paragraaf verbonden partijen in elk geval moet bevatten. In dit artikel is deze aanvullende informatievraag van de raad voor deze paragraaf gedefinieerd. Er bestaat reeds een nota 'Verbonden partijen', waarin op de stand van zaken van de verbonden partijen wordt ingegaan en de raad de kaders voor het toekomstig beleid heeft uiteengezet.

Lid 1 en 2 van artikel 22 geven aan dat het college zorg draagt voor het beheer van deze nota en dat, indien bijstelling nodig is, deze ter vaststelling aan de raad aangeboden zal worden. In het derde lid wordt aangegeven welke extra informatie de raad wenst in de paragraaf 'Verbonden partijen' in begroting en rekening, naast de verplicht voorgeschreven informatie volgens het BBV

### **Artikel 23. Grondbeleid**

In het BBV staat in artikel 16, welke informatie de paragraaf grondbeleid in elk geval moet bevatten. Er bestaat reeds een nota grondbeleid. In het eerste lid van artikel 23 wordt aangegeven, dat het college zorg draagt voor het beheer van deze nota en dat, indien bijstelling nodig is, deze ter vaststelling aan de raad aangeboden zal worden. Met deze nota heeft de raad de kaders voor het toekomstig grondbeleid vastgesteld. In het tweede lid van artikel 23 is de aanvullende informatievraag van de raad voor deze paragraaf gedefinieerd.

### **Artikel 24. Administratie**

Onder artikel 24 zijn algemene bepalingen opgenomen voor de inrichting van de gemeentelijke administratie. Op hoofdlijnen wordt opgedragen welke gegevens systematisch moeten worden vastgelegd en aan welke eisen deze gegevens en de vastlegging ervan moeten voldoen.

### **Artikel 25. Financiële organisatie**

Dit artikel geeft de uitgangspunten voor de financiële organisatie en draagt het college op hiervoor zorg te dragen. Het college is op grond van artikel 160 van de Gemeentewet bevoegd regels te stellen over de ambtelijke organisatie. Deze bevoegdheid betreft ook het stellen van regels voor de financiële organisatie, blijkt uit het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State en het nader rapport uit 2003 over de wijziging van artikel 212 van de Gemeentewet.

Artikel 25 geeft een opsomming op welke terreinen van de financiële organisatie het college beleid en interne regels moet stellen. Om hier invulling aan te geven ligt het voor de hand, dat het college een organisatiebesluit en een treasurystatuut vaststelt en dat het college de



volmachten en mandaten alsook de kostenverdeelsleutels voor de (extracomptabele) kostentoe rekening vastlegt. Bij het beleid en de interne regels voor de inkoop en aanbesteding kan gedacht worden aan een inkoopreglement en ook aan gemeentelijke inkoopvoorwaarden. Bij het beleid en de interne regels voor steunverlening en subsidieverstrekking gaat het om procedures die naleving van de Europese staatssteunregels en regels voor diensten van algemeen economisch belang, de Algemene wet bestuursrecht en de gemeentelijke subsidieverordening waarborgen.

In geval van misbruik en oneigenlijk gebruik gaat het bijvoorbeeld om het treffen van voldoende verificatiemaatregelen vooraf van de antecedenten van een aanvrager van een gemeentelijke subsidie, zodat subsidies wel daadwerkelijk worden verstrekt aan rechthebbenden. De uitgangspunten voor de financiële organisatie zijn nodig om voor het financieel beheer en het financieel beleid aan de eisen voor rechtmatigheid, controle en verantwoording te voldoen. Ze creëren de randvoorwaarden, waarop de interne controle en de accountantscontrole kan steunen bij het onderzoek naar de rechtmatigheid van de beheershandelingen met een financieel gevolg en de getrouwheid van de jaarrekening.

### **Artikel 26. Interne controle**

De accountant toetst jaarlijks of de gemeenterekening een getrouw beeld geeft van de gemeentelijke financiën en of de (financiële) beheershandelingen die eraan ten grondslag liggen, rechtmatig zijn verlopen. Het eerste lid van artikel 26 draagt het college op maatregelen te treffen, zodat gedurende het jaar of vooraf aan de accountantscontrole de gemeente zelf nagaat of de cijfers in de administraties een getrouw beeld geven en of de financiële beheershandelingen die aan de baten, de lasten en de balansmutaties ten grondslag liggen, rechtmatig (zijn) verlopen.

Het tweede lid bepaalt, dat het college maatregelen treft, zodat wordt gecontroleerd of de administratie van materiele bezittingen zoals gebouwen, voertuigen, computers, voorraden en de administratie van het financieel vermogen zoals aandelen en overeenkomsten van leningen, geldmiddelen, debiteurenvorderingen e.d. overeenkomen met hetgeen de gemeente daadwerkelijk bezit. Voor veel van deze bezittingen wordt een jaarlijkse controle gevraagd. Bij afwijkingen in de registratie van registergoederen en bedrijfsmiddelen neemt het college maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

### **Artikel 27. Intrekken oude verordening en overgangsrecht**

Bij het inwerkingtreden van de nieuwe verordening moet de oude worden ingetrokken.

### **Artikel 28. Inwerkingtreding en citeertitel**

Dit artikel geeft de naam aan, waarmee in de gemeentelijke stukken naar deze verordening moet worden verwezen.

### **Vaststelling**

Uitgaande stukken van de raad moeten door de burgemeester worden ondertekend (eerste lid artikel 75 van de Gemeentewet). De griffier moet de uitgaande stukken van de raad medeondertekenen (artikel 107c van de Gemeentewet). De financiële verordening moet worden gepubliceerd.

Binnen twee weken na vaststelling door de raad moet het college de verordening aan gedeputeerde staten zenden (artikel 214 van de Gemeentewet). Gedeputeerde staten kunnen te allen tijde een onderzoek instellen naar het beheer en de inrichting van de financiële organisatie en de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet (artikel 215 van de Gemeentewet).

	<b>WAS</b> <b><u>FV 2017</u></b>	<b>WORDT</b> <b><u>FV 2018</u></b>
<b>Art. 6</b> <b>Lid 1</b>	<b>Autorisatie begroting en investeringskredieten</b> De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.	<b>Autorisatie</b> a. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma; b. Het college autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per deelprogramma; c. De gemeentesecretaris autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per beleidsveld.
<b>Art. 13</b> <b>lid 1b</b>	<b>Waardering en afschrijving vaste activa</b> <b>Activering:</b> Activa worden alleen geactiveerd bij een verwachte levensduur van minimaal 4 jaar én een aanschafwaarde boven 10 duizend euro.	<b>Activering:</b> Investeringsactiva met een individuele aanschafwaarde onder de 10 duizend euro worden niet geactiveerd. Uitgezonderd hiervan zijn investeringen met een aanschafwaarde onder de 10 duizend euro die worden gedaan als onderdeel van een investering waarvoor een investeringskrediet is verstrekt.
<b>Art.2</b> <b>Lid 2.1</b>	<b>Afschrijving</b> <b>Methode van afschrijving</b> Materiele vaste activa worden in principe lineair afgeschreven. Hiervan uitgezonderd zijn de hierna genoemde vaste activa; deze worden annuïtair afgeschreven. De uitzonderingen zijn: a. Aanleg en vervanging van rioleringen (gesloten financieringsstructuur); b. Investeringsactiva in publieke parkeervoorzieningen; c. Investeringsactiva met een specifieke (rijks-) regelgeving.	<b>Methode van afschrijving</b> Materiele vaste activa worden in principe lineair afgeschreven. Hiervan uitgezonderd zijn de hierna genoemde soorten vaste activa die annuïtair worden afgeschreven. a. Aanleg en vervanging van rioleringen; b. Investeringsactiva in publieke parkeervoorzieningen; c. Investeringsactiva met een specifieke (rijks-) regelgeving.
<b>Lid 2.2</b>	<b>Afschrijvingstermijn:</b> De materiële vaste activa worden afgeschreven in het aantal jaren zoals weergegeven in bijlage 1 - Afschrijvingstermijnen bij deze verordening. Voor activa die niet met name genoemd zijn en waarover twijfel is over de te hanteren afschrijvingstermijn, stelt het college de afschrijvingstermijn vast, gebaseerd op een realistische schatting van de levensduur. De afschrijvingstermijn kan hierbij ten hoogste 40 jaar zijn	<b>Afschrijvingstermijn:</b> De materiële vaste activa worden afgeschreven in het aantal jaren zoals weergegeven in bijlage 1 - Afschrijvingstermijnen bij deze verordening. Voor activa die niet met name genoemd zijn en waarover twijfel is over de te hanteren afschrijvingstermijn, stelt het college de afschrijvingstermijn vast op basis van een realistische schatting van de levensduur.



<b>Lid 2.3</b>	<p><b>Afschrijvingsbedrag</b> In principe wordt de volledige aanschafwaarde afgeschreven. Voor specifiek benoemde groepen activa geldt een restwaarde tot welk bedrag de afschrijving wordt uitgevoerd.</p> <p>a. Voor publieke parkeergarages wordt bij het afschrijven een restwaarde gehanteerd ter grootte van 25% van de aanschafwaarde.</p> <p>b. Voor gebouwen die behoren tot het kernvastgoed wordt bij het afschrijven een restwaarde gehanteerd. Deze restwaarde wordt bepaald als de optelsom van een percentage van de vervangingswaarde van de relevante componenten van het gebouw, volgens onderstaand model:</p>	<p><b>Afschrijvingsbedrag</b> In principe wordt de volledige aanschafwaarde afgeschreven. In uitzondering hierop wordt bij vastgoed met maatschappelijke functie afgeschreven tot aan de restwaarde. De hoogte van de restwaarde wordt ingesteld afhankelijk van de functie van het vastgoed en dan alleen bij verwachte instandhouding van het vastgoed na afloop van de gebruiksduur. Voor de bepaling van de restwaarde wordt het vastgoed met maatschappelijke functie ingedeeld in clusters uitgaand van de functie van dat vastgoed. De indeling in clusters is weergegeven in bijlage 2 – Clustering vastgoed met maatschappelijke functie.</p>
----------------	---	--

Onderdeel gebouw	vervangingswaarde	Restwaarde -percentage	Restwaarde
<i>Fundering</i>		25%	Vvw * rw perc.
<i>Ruwbouw</i>		25%	
<i>Afbouw</i>		15%	
<i>Afwerking</i>		15%	
<i>E-installaties</i>		15%	
<i>Klimaatinstallaties</i>		10%	
<i>Vaste voorzieningen</i>		10%	
			<i>Totaal restwaarde</i>

	Als, voor gebouwen geactiveerd voor 1 januari 2011, de uitkomst van deze berekening hoger is dan de boekwaarde op 1 januari 2011, dan geldt de boekwaarde op 1 januari 2011 als restwaarde.	
<b>Lid 2.4</b>	<p><b>2.4 Overige bepalingen met betrekking tot afschrijving:</b></p> <p>a. Vernieuwingen aan een kernvastgoedgebouw worden geactiveerd als vast onderdeel van het kernvastgoed (bedrag investering vernieuwing wordt op de aanschafwaarde van het kernvastgoed bijgeboekt). Afschrijving op dit totaalbedrag vindt plaats over de restant afschrijvingstermijn van de oorspronkelijke investering.</p> <p>b. Maatregelen die in het kader van de GrESCo als een business case worden uitgevoerd, gelden als zelfstandige investeringen en vallen niet onder de hiervoor aangegeven restwaardebepalingen</p>	<p><b>2-5 Overige bepalingen met betrekking tot afschrijving:</b></p> <p>a. Vervanging van onderdelen van investeringen in vastgoed die een kortere levensduur hebben dan het vastgoed zelf wordt uitgevoerd via een voorziening voor groot onderhoud.</p> <p>b. Vernieuwingen aan een vastgoed die niet leiden tot verlenging van de levensduur van dat vastgoed en/of niet als zelfstandige investering los van dat vastgoed zijn te beschouwen, worden geactiveerd als vast onderdeel van het vastgoed (bedrag investering vernieuwing wordt op de aanschafwaarde van het vastgoed bijgeboekt). Afschrijving op dit totaalbedrag vindt plaats over de restant afschrijvingstermijn van de oorspronkelijke investering.</p>



<b>Lid 3</b>	<p><b>Waardering</b></p> <p>De raad besluit op voordracht van het college de indeling van vastgoed naar maatschappelijke dan wel bedrijfseconomische functie. Vastgoed met een maatschappelijke functie, waarvoor niet (langer) een intentie tot duurzame exploitatie is waarbij de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt afgewaardeerd tot die directe opbrengstwaarde</p>	<p><b>Waardering</b></p> <p>De raad besluit op voordracht van het college de indeling van vastgoed naar maatschappelijke dan wel bedrijfseconomische functie. Vastgoed met een maatschappelijke functie, waarvoor niet (langer) een intentie tot duurzame exploitatie is en waarbij de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt afgewaardeerd tot die directe opbrengstwaarde.</p>
<b>Lid 4</b>	<p><b>Erfpacht</b></p> <p>De jaarlijks ontvangen Afkoopsommen bij voortdurende erfpacht worden direct via de resultaatbestemming aan de bestemmingsreserve afkoopsommen toegevoegd. Aan zowel de bestemmingsreserve afkoopsommen als aan de erfpachtgronden waarvoor afkoopsommen zijn ontvangen wordt geen rente toegerekend. Aan erfpachtgronden waar jaarlijks een canon voor wordt ontvangen wordt wel rente toegerekend.</p>	<p><b>Erfpacht</b></p> <p>Afkoopsommen bij voortdurende erfpacht worden via de resultaatbestemming aan de bestemmingsreserve afkoopsommen toegevoegd. Aan zowel de bestemmingsreserve afkoopsommen als aan de erfpachtgronden waarvoor afkoopsommen zijn ontvangen, wordt geen rente toegerekend. Aan erfpachtgronden waar jaarlijks een canon voor wordt ontvangen, wordt wel rente toegerekend.</p>
<b>Art. 20</b>	<b>Onderhoud kapitaalgoederen</b>	
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Het college draagt zorg voor een actueel onderhoudsplan openbare ruimte en biedt deze, indien bijstelling nodig is, ter vaststelling aan de raad aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud voor het openbaar groen, water, wegen, kunstwerken en straatmeubilair.</li> <li>2. Het college draagt zorg voor een actueel rioleringsplan en biedt deze, indien bijstelling nodig is, ter vaststelling aan de raad aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud, de uitbreiding van de riolering en de kosten van het onderhoud en de uitbreidingen.</li> <li>3. Het college onderzoekt op welke wijze hij beleid en beheer met betrekking tot onderhoud van gemeentelijke gebouwen wil vormgeven. Dit onderzoek leidt tot plannen voor te plegen onderhoud aan gemeentelijke gebouwen, de bijbehorende kosten en het meerjarig budgettair beslag.</li> <li>4. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV in ieder geval op: <ol style="list-style-type: none"> <li>a. de voortgang van het geplande onderhoud voor het openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair en riolering.</li> </ol> </li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Het college draagt zorg voor een actueel beheerplan openbare ruimte en biedt deze ter vaststelling aan de raad aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud voor het openbaar groen, water, wegen, kunstwerken en straatmeubilair. Het college draag er zorg voor dat het beheerplan minimaal eens per vijf jaar wordt geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. Indien het beheerplan binnen deze periode in belangrijke mate niet meer aansluit bij de actuele situatie van de staat van het onderhoud zorgt het college voor tussentijdse bijstelling van het beheerplan.</li> <li>2. Het college draagt zorg voor een actueel rioleringsplan en biedt deze ter vaststelling aan de raad aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud, de uitbreiding van de riolering en de kosten van het onderhoud en de uitbreidingen. Het college draag er zorg voor dat het beheerplan minimaal eens per vijf jaar wordt geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. Indien het beheerplan binnen deze periode in belangrijke mate niet meer aansluit bij de actuele situatie van de staat van het onderhoud zorgt het college voor tussentijdse bijstelling van het beheerplan.</li> <li>3. Het college draagt zorg voor een actueel beheerplan voor het gemeentelijk vastgoed en biedt deze ter vaststelling aan de raad aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud</li> </ol>



	<p>b. de plannen en de realisatie voor te plegen onderhoud aan gemeentelijke gebouwen, zoals bedoeld in lid 3.</p>	<p>en de kosten van het onderhoud. In het plan wordt aangegeven of en in welke mate sprake is van achterstallig onderhoud. Het college draag er zorg voor dat het beheerplan minimaal eens per vijf jaar wordt geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. Indien het beheerplan binnen deze periode in belangrijke mate niet meer aansluit bij de actuele situatie van de staat van het onderhoud zorgt het college voor tussentijdse bijstelling van het beheerplan.</p> <p>4. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in ieder geval op:</p> <p>a. de realisatie van het onderhoud volgens de actuele beheerplannen en de verwachte ontwikkeling hierin voor de komende jaren voor het openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair en riolering.</p> <p>b. de realisatie van het onderhoud volgens de actuele beheerplannen en de verwachte ontwikkeling hierin voor de komende jaren voor het gemeentelijk vastgoed.</p>
	<p><b>Bijlage 1 Afschrijvingstermijnen</b></p> <p><u><i>FV 2017 (was), voor zover gewijzigd / aangevuld</i></u></p> <p><b>I. Investerings met economisch nut:</b></p> <p>8 jaar Personenauto's en bestelauto's</p> <p>15 jaar Niet gebouwgebonden technische installaties Gebouwgebonden technische installaties in gebouwen die niet vallen onder kernvastgoed of parkeergarage</p> <p>20 jaar Grote verbouwingen/renovaties (&gt; € 250.000,-) voor zover niet aan kernvastgoed of parkeergarages</p> <p>30 jaar Aankoop gebouwen voor zover niet-kernvastgoed</p> <p>40 jaar Nieuwbouw gebouwen voor zover niet-kernvastgoed</p> <p><b>Investerings GrESCO</b></p> <p>Betreft technische installaties en voorzieningen die in het kader van de GrESCO als een business case worden uitgevoerd.</p>	<p><b>Bijlage 1 Afschrijvingstermijnen</b></p> <p><u><i>FV 2018 (wordt), voor zover gewijzigd / aangevuld</i></u></p> <p><b>I. Investerings met economisch nut:</b></p> <p>5 jaar Instrumenten Communicatiemiddelen\-apparatuur Parkeermeters</p> <p>7 jaar Bromfietsen/scooters</p> <p>8 jaar Personenauto's en bestelauto's (inclusief leasing aan derden) Aanhangers Veegmachines klein (tot 4 m<sup>3</sup>) Tuin- en parkmachines Werktuigdragers</p> <p>9 jaar Vrachtauto's, kranen, shovels Veegmachines groot (vanaf 4 m<sup>3</sup>) Zijbeladers Tractoren</p> <p>10 jaar Kleine verbouwingen/renovaties (&lt; € 250.000,-) voor zover niet aan kernvastgoed of parkeergarages Meubilair, inrichting en inventaris van gebouwen Telefoonvoorzieningen Parkeerautomaten</p>

	<p>15 jaar Dubbel glas Pompen Ketels, installaties, appendages</p> <p>20 jaar Zonnepanelen Ledverlichting</p> <p>30 jaar Isolatie</p>	<p>Portaalauto's Kolkzuigers Boten Bovengrondse afvalinzamelmiddelen</p> <p>11 jaar Kraakperswagens Ondergrondse afvalinzamelmiddelen Materieel winterdienst Kunstgrasvelden</p> <p>15 jaar Houten hulplokalen Ondergrondse betonputten voor afvalcontainers Pompen</p> <p>20 jaar Grote verbouwingen/renovaties (&gt; € 250.000,-) Aanleg parkeerterreinen Zonnepanelen Ledverlichting</p> <p>25 jaar Restauratie historische gebouwen/monumenten Bouw en inrichting kleedgebouwen (steen)</p> <p>30 jaar Aankoop gebouwen uitgezonderd aankoop kernvastgoed Aanleg van sportvelden</p> <p>40 jaar Nieuwbouw gebouwen uitgezonderd kernvastgoed Schoolgebouwen van na 1 januari 2000 Aanleg en uitbreiding van begraafplaatsen Aanleg van havens</p> <p>50 jaar Parkeergarages Aankoop en nieuwbouw gebouwen behorend tot het kernvastgoed</p> <p>55 jaar Aanleg centrale riolering</p> <p>60 jaar Schoolgebouwen van voor 1 januari 2000</p> <p><b>Voor Automatisering:</b></p> <p>2 jaar Tablets en smartphones</p> <p>4 jaar Laptops</p> <p>5 jaar Pc's Monitoren Servers Lokaal netwerk actief Gronet actief Plotters</p> <p>8 jaar Applicaties (afhankelijk van werkprocessen tussen 3 en 8 jaar)</p>
--	---	---



Gebruiksrechten op software voor onbepaalde duur die ineens in rekening worden gebracht (afhankelijk van werkprocessen tussen 3 en 8 jaar)

10 jaar Lokaal netwerk passief

15 jaar Gronet passief

**II. Investerings met maatschappelijk nut:**

10 jaar Verkeersregelininstallaties  
Straatmeubilair  
Speelvoorzieningen

20 jaar Openbare verlichting

40 jaar Bruggen, viaducten en tunnels  
Waterwegen en waterbouwkundige werken  
Wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden  
Parken en plantsoenen  
Ondergrondse kabels

**I. Investerings met economisch nut:**

8 jaar Personenauto's en bestelauto's (inclusief leasing aan derden)

15 jaar Gebouwgebonden en niet-gebouwgebonden technische installaties  
Dubbel glas (GrESCO)  
Pompen (GrESCO)  
Ketels, installaties, appendages (GrESCO)

20 jaar Grote verbouwingen/renovaties (> € 250.000,-)  
Zonnepanelen (GrESCO)  
Ledverlichting (GrESCO)

30 jaar Aankoop gebouwen uitgezonderd aankoop kernvastgoed  
Isolatie (GrESCO)

40 jaar Nieuwbouw gebouwen uitgezonderd kernvastgoed

## Nieuwe tekst:

### Bijlage 2 Clustering vastgoed met maatschappelijke functie

Voor vastgoed met maatschappelijke functie worden de volgende hoofdclusters onderscheiden:

- Ambtelijk
- Cultuur
- Onderwijs
- Multifunctioneel
- Sport
- Welzijn
- Parkeren

Binnen de hoofdclusters is een verbijzondering naar clusters en daarbinnen kan een verdere verbijzondering naar subclusters worden gemaakt. De hoofdclusters zijn gebaseerd op een landelijk gehanteerde indeling. De verdere verdeling in clusters en subclusters is door de gemeente zelf opgemaakt door specifiek de betreffende panden te beoordelen. Voor elke cluster dan wel subcluster is een referentiegebouw genomen uit Bouwkostenkompas. De restwaarde is gebaseerd op de stichtingskosten van fundering en ruwbouw van het referentiegebouw uit het Bouwkostenkompas. Daarbij wordt rekening gehouden met sloopkosten op basis van kengetallen uit het Bouwkostenkompas.

Hoofdclusters	Clusters	Subclusters
1. Ambtelijk	Kernvastgoed	Kantoorgebouwen
1. Ambtelijk	Kernvastgoed	Overige bedrijfsgebouwen
1. Ambtelijk	Ondersteunende voorzieningen	Afvalbrengstations
1. Ambtelijk	Ondersteunende voorzieningen	Gebouwen op begraafplaatsen
1. Ambtelijk	Ondersteunende voorzieningen	Brandweerkazernes
1. Ambtelijk	Ondersteunende voorzieningen	Wijkposten
2. Cultuur	Cultuurcentra	
3. Multifunctioneel	Scholen	Basis onderwijs MFA
3. Multifunctioneel	Scholen	Basis onderwijs Vensterschool
3. Multifunctioneel	Scholen	Voortgezet onderwijs MFA
4. Onderwijs	Kinderopvang	
4. Onderwijs	Natuur Duurzaamheids Educatie	
4. Onderwijs	Scholen	Basis onderwijs
4. Onderwijs	Scholen	Speciaal onderwijs
4. Onderwijs	Scholen	Voortgezet onderwijs
5. Sport	Gymlokalen	
5. Sport	Recreatiegebieden	
5. Sport	Sportcentra	
5. Sport	Sporthallen	
5. Sport	Sportparken	
5. Sport	Zwembaden	
6. Welzijn	Ontmoetingsplekken	
7. Parkeren	Openbare parkeergarage ondergronds	